

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

VERSLAG van de Statencommissie Ruimte, Landbouw en Natuur – 11 maart 2021

Voorzitter: Depondt-Olivers

Aanwezige commissieleden: Bosch, Hermans, Jenneskens, Loomans, Meziani, Schuurring, Vincken, Westen, Westhoff, Wolters Gregório

Aanwezige burgercommissieleden: Van den Beucken, Felix, Lemmens-Graus, Richter

Aanwezig namens Griffie: Van Birgelen, Steeghs

Aanwezige GS-leden: Van den Akker, Burlet, Housmans, Koopmans

Overige aanwezigen:

Agendapunt 7.1

Mevrouw Van der Weijden, directeur

De heer Van Houten, Witteveen+Bos

Mevrouw Deben, VTH

Mevrouw Schippers, president DSM Nederland

De heer Horbach, projectleider Plan van Aanpak 2.0 DSM

Afgemelde commissieleden: Fischer-Otten

1 Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder en vaststelling agenda

De voorzitter: Als het goed is missen wij nog de heer Van Wageningen. We hebben maar even tot 18.00 uur gewacht, maar hij is nog niet aanwezig dus ik open bij dezen de vergadering. Ik kijk even naar de Griffie, wij hebben geconstateerd dat wij een quorum hebben. Zoals u weet, starten wij een marathonzitting die vanavond voor een deel plaatsvindt, voor een deel morgenmiddag plaatsvindt en voor het derde deel volgende week vrijdag gaat plaatsvinden. Dus ik sluit de vergadering straks ook niet, ik schors hem tot morgenmiddag en dan gaan wij verder. U ziet nogal wat mensen hier aanwezig. Die zijn aanwezig voor het agendapunt waarvan ik nu even het nummer niet heb, maar dat begrijpt u wel. Er is een maximumaantal personen in deze zaal, dat kan. Die zitten er ook, dus er mag ook niemand meer bij. Dus mochten uw fractiemedewerkers of fractiegenoten of anderszins ..., dan zullen die zich toch echt elders in het gebouw moeten bevinden voor zover dat überhaupt nodig is want de vergadering is ook via de livestream te volgen. Er was aan de voorkant een vraag: hoe zit dat nou, is dit nou openbaar of is het nu niet openbaar? Het is vanaf nu gewoon openbaar, dus iedereen kan het ook gewoon volgen. U zag dat de stukken voor het agendapunt over DSM bij u achter een slotje zitten. Dat slotje gaat er straks ook vanaf en dan zijn die stukken ook gewoon openbaar. De reden was dat er veel behoefte was om u eerst de presentatie te geven en dan de stukken openbaar te maken. U kent alle coronamaatregelen. Ik wil u dringend verzoeken deze ook op te volgen, ook bij de schorsingen als u allemaal behoefte heeft aan koffie. Ik zal de schorsing niet zodanig kort maken dat u Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

met zijn vijven tegelijk om de machine moet staan. En dat betekent ook dat als er straks sprekers zijn, die komen spreken vanaf het spreekgestoelte en dat bij de beantwoording van vragen iedereen gewoon kan blijven zitten. Iedereen heeft een microfoon dus dat voorkomt dan ook onnodig geloop. En zoals gezegd, tussen het eerste en tweede agendapunt, inhoudelijke agendapunt van vanavond zal ik even schorsen. Dan inventariseer ik graag bij u of er rondvragen zijn waarbij ik gelijk opmerk dat er al twee zijn aangemeld voor morgen. Eentje van het CDA en eentje van de SP. Die heeft u inmiddels ook, als u daar nog tijd voor gehad heeft, in iBabs kunnen vinden. Zijn er nog andere rondvraagpunten die u in deze marathonzitting op een van de drie dagen behandeld zou willen zien? Ik kijk even rond. Ik zie mijnheer Westhoff eigenlijk helemaal niet goed. Hij is er wel, maar moet straks een beetje hoger zijn vinger opsteken, dan komt hij boven het spreekgestoelte uit. Ik constateer dat er geen andere rondvraagpunten zijn. Zijn er nog mededelingen vanuit GS? Ook nu niet. Dan stel ik vast dat wij deze agenda zo kunnen vaststellen en dan ga ik met u naar agendapunt 1.1.

**1.1 G-21-007 Statenvoorstel Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen
Verordening Startersleningen Provincie Limburg**

Ik ga eerst met u naar het Statenvoorstel Voortgangsrapportage 2020 Startersleningen. Dat staat nu even procedureel op de agenda, want dat stuk is te laat bij u aangeleverd. Dat betekent dat het aan u is om te bepalen of het al dan niet wordt behandeld. Dat is ook de reden waarom de heer Drippy nog even in dit huis aanwezig is gebleven. Dus u moet een uitspraak doen of u hem toch wil behandelen en dan zou dat voor RLN morgen zijn. Dan wordt die morgen toegevoegd aan de agenda voor de inhoudelijke bespreking. Wij hebben een vraag gekregen van de PVV waarom dit stuk bij RLN op de agenda staat en niet bij FEB omdat het een financieel stuk zou zijn. Dat heeft de Griffie even uitgezocht en geconstateerd dat de beleidstukken rondom de startersregeling ook in RLN zijn geweest op grond waarvan is aangenomen dat er dan logica inzit. Dat als er een verzoek tot uitbreiding van de financiering is om dat ook in RLN te doen, maar mocht uw commissie in meerderheid vinden dat uw collega's van FEB dit zouden moeten behandelen dan kan dat uiteraard ook. Alleen dan gaat dat niet meer in deze cyclus gebeuren, dan gaat dat in de volgende cyclus gebeuren. Dat betekent dat er dan behandeling in de FEB-commissie van 30 april zal plaatsvinden. Dat betekent dan overigens niet dat starters met lege handen komen te staan, want de regeling gaat gewoon doorlopen. De heer Drippy heeft dat nog even gecheckt, of er heel enge dingen gebeuren als dat gebeurt. De vraag is aan u, vindt u dat a. het überhaupt nu behandeld kan worden en b. vindt u dat het in RLN behandeld kan worden dan wel dat het zou moeten doorschuiven naar FEB. Ik ga even heel snel een rondje maken en ik begin aan mijn rechterkant.

VVD (Felix): Wat de VVD betreft mag het gewoon in RLN.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Westhoff.

Forum voor Democratie (Westhoff): Ik sluit me erbij aan.

De voorzitter: Mijnheer Vincken.

Samen voor Limburg (Vincken): Ik heb weinig verstand van financiën, dus ik wil het graag afschuiven naar FEB.

Ruimte, Landbouw en Natuur – 11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

D66 (Jenneskens): Voor D66 betreft in RLN.

De voorzitter: En dan ook morgen? Mijnheer Meziani.

CDA (Meziani): Ja, ook voor ons kan het morgen behandeld worden voorzitter.

De voorzitter: Ik ga even door.

Spreker Van den Beucken: Voor wat ons betreft kan het in dezelfde commissie blijven, maar ik heb totaal geen idee wat de noodzaak is om dat morgen zo snel te doen. Dus wat mij betreft kan het doorgeschoven worden.

De voorzitter: Kijk ik even naar mijnheer Richter.

50PLUS (Richter): Morgen behandelen in de commissie RLN.

De voorzitter: Mijnheer Loomans.

Partij voor de Dieren (Loomans): Doe maar in RLN.

De voorzitter: En ook morgen?

Partij voor de Dieren (Loomans): Dat het oplost [0:06:44].

De voorzitter: Mijnheer Westen.

GroenLinks (Westen): Ja, het is al voorbereid, dus morgen RLN.

De voorzitter: En mevrouw Schuurding?

PvdA (Schuurding): Als er geen concrete noodzaak is dat het er op dit moment een besluit genomen moet worden, zijn wij er eigenlijk voor om de termijnen gewoon in acht te laten en het daarom naar de volgende cyclus over te brengen. Wat mij betreft mag het wel in RLN blijven.

De voorzitter: Ik heb niet mee geturfd, heeft ... Ik hoor van mijn linkerbuurvrouw, die heeft mee geturfd dat er een meerderheid in uw commissie is om het morgen gewoon te behandelen. Akkoord? Dan weet de heer Dritty dat dat agendapunt morgen ook besproken wordt.

2 Spreekrecht externen

De voorzitter: Dan zijn wij bij het Spreekrecht voor externen. Er hebben zich externe sprekers aangemeld, maar pas voor de bespreking morgen en volgende week. Dus vandaag is dat niet aan de Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

orde.

3 Verslag

De voorzitter: We hebben één opmerking ontvangen ten aanzien van het verslag van 15 januari en als u het goedvindt wil ik bij dezen daarmee het verslag vaststellen.

4 Overzicht moties en toezeggingen

De voorzitter: Ik ga naar het Overzicht moties en toezeggingen. Daar hebben we geen reacties op ontvangen dus ik neem aan dat wij daarmee met uw goedkeuring ook dat overzicht kunnen afdoen. En u ook akkoord gaat met de adviezen voor afdoening.

5 Voorraadagenda

De voorzitter: De Voorraadagenda. U heeft, voor zover u daarin gekeken heeft, kunnen zien dat de vergadering van 28 mei zoals het nu gepland staat drie Statenvoorstellen en een sonderende nota geagendeerd heeft. Het zou zomaar kunnen zijn dat we een reguliere vergadering op een vrijdag niet gaan redden, dus ik wil u vragen of u in elk geval de donderdagavond alvast wil reserveren. Het is niet gezegd dat die definitief is, want de planningen van de Voorraadagenda willen ook nog wel eens wisselen voorafgaand aan. Maar dan heeft u in elk geval al niet het probleem van een mogelijke dubbele boeking. Dat gezegd hebbende, stel ik daarmee ook de gewijzigde Voorraadagenda vast.

6 Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen

De voorzitter: De Lijst van ingekomen stukken en uitnodigingen heeft u ook kunnen zien. Ik constateer dat u die vaststelt, dat daar verder geen vragen over zijn.

7. RUIMTE

7.1 Validatieonderzoek bodemsituatie Chemelot gronden Geleen-Stein

De voorzitter: Dan gaan wij naar punt 7, Ruimte en wij beginnen met het Validatieonderzoek van de bodemsituatie bij Chemelot. Ik heb al iets gezegd over dat rapport. Dat zit nu nog achter een slotje, straks is het gewoon openbaar. De behandeling zelf is ook openbaar. We gaan nu een aantal presentaties hierover geven. Zo meteen eerst het openingswoord aan Gedeputeerde Burlet, al dan niet geassisteerd door de directeur, mevrouw Van der Weijden. Ik wil u vriendelijk verzoeken om uw vragen straks tijdens de presentatie even op te sparen. We doen straks een vragenronde, tenzij u een heel dringende technische vraag tussendoor heeft omdat u iets echt niet kunt volgen dan kan dat uiteraard, maar we hebben straks gewoon ruimte om vragen te stellen. Dat maakt het waarschijnlijk voor de sprekers wat makkelijker en de kans is daarmee ook wel redelijk groot dat wellicht uw vraag al beantwoord wordt in de presentaties. Ik geef graag het woord aan de heer Burlet.

Gedeputeerde Burlet: Dank u wel voorzitter. Ik ga beginnen met u allemaal welkom te heten hier, vandaag, maar ook de Statenleden thuis natuurlijk en alle andere deelnemers aan deze Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

conferentie bijna in deze setting. Ik heb ook een speciaal welkom natuurlijk voor onze gasten van vandaag. Dat is Martijn van Houten van Witteveen+Bos die ons zal helpen met de presentatie. Mevrouw Edith Schippers, zij is president van DSM Nederland en Harry Horbach. Hij is projectleider Plan van Aanpak 2.0 van DSM. Welkom namens het hele College. Er zijn vandaag ook nog de collega's Koopmans, Housmans en Van den Akker aanwezig, dus wat dat betreft zitten we in goed gezelschap vandaag. Waarom deze setting? Waarom vandaag? Dat heeft meerdere redenen, maar het belangrijkste in ieder geval is: a. het toont aan dat het belangrijk is en b. dat er hier sprake is van een heel goede samenwerking tussen verschillende partijen om dit verhaal goed bij u over te brengen, goed om het belang ervan te zien en ook de toekomst ervan duidelijk te schetsen. Je zou het kunnen samenvatten in: bodemsanering DSM richting duurzaam bodembeheer Chemelot. Dat is een beetje wat eigenlijk straks beschreven gaat worden. Er komen hier drie verhaallijnen bij elkaar. En dat is altijd mooi praten in verhaallijnen. Ik wil u graag even meenemen daarin. De eerste is eigenlijk begonnen in 2019 bij het Collegeprogramma waar we heel duidelijk als College hebben uitgesproken dat we meer sturing willen hebben, meer contact, meer directe planning met belangrijke processen binnen onze Provincie. En dan is VTH één van de onderwerpen die daar heel erg prominent aanwezig is. Daar waren we al bezig met veranderingen en aanpassingen en die zijn verder ook doorgezet en worden verder ook uitgevoerd, maar we hebben de directie gevraagd kunnen jullie een keer kijken of het goed is zoals we het doen. Moeten we het niet anders aanpakken? En dat heeft geleid tot een validatieonderzoek dat vandaag ook besproken wordt en ook nog een keer gericht is op een groot thema betreffende DSM. Het zal door Carola van der Weijden ook verder toegelicht worden wat de verhouding is, de vragen en directie en het verhaal van Witteveen+Bos zo meteen. Claudia Deben die zal ook nog een keer toelichten wat er al gebeurd is bij VTH, waar we staan en wat de richting is hoe we verder gaan ontwikkelen. De tweede verhaallijn begint een beetje zo rond de millenniumwisseling, want in 2020 zijn we begonnen met DSM samen te kijken naar een Plan van Aanpak nummer 1. Of 1.0 kun je ook zeggen in IT-taal. Binnen Limburg is eigenlijk over een periode van meer dan honderd jaar zware, chemische, onder andere chemische, industrie aanwezig geweest. Ik ben zelf derde generatie DSM als ik het zo mag noemen, dus mijn familie heeft er een flink stuk van meegekregen maar ook meegeprofiteerd. Anderzijds heeft dit ook geleid tot bodemverontreiniging. Het komt door de bedrijfsactiviteiten zelf, de opgetreden calamiteiten in de lange historie en ook gerelateerde stortactiviteiten. En ten aanzien van die historische verontreiniging van voor 1987 is in de wet vastgelegd dat daar de veroorzaker verantwoordelijk blijft en de Provincie toezichthouder blijft. Wat er ook gebeurt naderhand, wat er ook voor situaties ontstaan, dat is in de wet beschreven. In 2020 zijn we dus begonnen met een Plan van Aanpak nummer 1 en iedere vier jaar is het aangepast, geüpdatet. Sorry, in 2017 zijn we ermee begonnen, ik moet het goed zeggen, in 2000 hebben we het voor de eerste keer vastgesteld, zo moet ik het goed zeggen anders krijg ik straks nog een toetje mee. De laatste keer dat we het hebben vastgesteld is 2019 geweest en toen hebben we ook direct afgesproken dat het tijd werd om een grote update te doen. Dat past natuurlijk precies in de lijn met het onderzoek VTH intern en het onderzoek wat dus naderhand is uitgevoerd door Witteveen+Bos. Waarom zou die actualisatie nodig zijn? Er zijn eigenlijk drie belangrijke dingen die in die loop van die twintig jaar veranderd zijn. Er is nieuwe technologie ter beschikking gekomen. Dan kunt u denken aan drones, big data, nieuwe detectiemethodes, maar ook aan nieuwe behandelmethoden. Maar er zijn ook mogelijk

Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

nieuwe inzichten over materialen, over verontreiniging wat die kunnen veroorzaken of wat die kunnen betekenen. En dan de omstandigheden in twintig jaar die veranderen gewoon. Daar moet je gewoon een keer heel goed naar kijken. Wat is er veranderd en hoe moeten we daarmee omgaan? Dit heeft dus allemaal geleid tot het Plan van Aanpak 2.0 die wij als vraag hebben neergelegd bij DSM en daar wordt naderhand door mevrouw Schippers en ook door mijnheer Horbach op ingegaan. Dat is verhaallijn twee. De derde lijn is meer toekomstgericht en die gaat over de verduurzaming van de Chemelot-site. In ieder geval werken we samen met instituten, met de onderwijsinstellingen, met de bedrijven, met gemeenten. Het heeft onder andere geleid tot Brightsite-instituut waar ook door beide partijen of door grote bedrijven en door onszelf ook geld in is gestopt om daar te zorgen en te streven naar de meest veilige, meest competitieve en de meest duurzame site van Europa. Ook in dat kader past het. Daarnaast is de Circular Hub opgericht en de bedoeling daarvan is eigenlijk hier in Limburg het circulaire hart te worden van heel Nederland. Dus die samenwerking boven de grond die houdt daar niet op, die samenwerking moet ook voortgezet worden onder de grond. Verantwoording nemen en samenwerken aan een goede, veilige toekomst voor Limburg. Ook hier zal mevrouw Schippers waarschijnlijk even op terugkomen. Voorzitter hier wil ik het als introductie bij laten en ik geef graag het woord aan u terug.

De voorzitter: Oké, dank u wel mijnheer Burlet. Mevrouw Van der Weijden wil daar nog iets aan toevoegen?

Mevrouw Van der Weijden: Dank u wel. Het is niet vaak natuurlijk dat we als directie hier voor Provinciale Staten een beetje mogen uitleggen en toelichten wat wij doen. Daarom vind ik het ook wel heel fijn om daar nu een keer de gelegenheid toe te hebben. Zoals de heer Burlet al aangaf, staat in het Collegeakkoord dat we meer sturing willen op de grote provinciale processen. Dat is weliswaar een opdracht aan de directie, maar dat vinden we natuurlijk zelf ook echt belangrijk. We hebben dit ook opgenomen in onze organisatievisie. En we vinden het belangrijk dat we als lerende organisatie kijken naar onszelf en kijken hoe we de dingen doen. We spreken vandaag over een langlopend dossier rond de historische bodemsanering zoals de heer Burlet net al zei en dat is een voorbeeld waarvan wij het nodig vonden om zo'n zelfkritische houding aan te nemen. Ik zeg een voorbeeld, want zoals u weet hebben we ook op andere terreinen deze werkwijze in gang gezet. Mobiliteit, grond, vastgoedzaken, concerncontrole, dat zijn allemaal voorbeelden waarin we ook aan de hand van evaluaties en zelfevaluaties kijken hoe we het werk doen en hoe we dingen kunnen verbeteren. Deze keer hebben we er bewust voor gekozen om een externe evaluatie te laten plaatsvinden. Een kritische blik van buiten op een omvangrijk en langlopend dossier. Het Chemelotterrein, 800 hectare, is één van de grootste historische bodemvervuilingen in Nederland dus dat mag best een externe toets en extra aandacht van ons als directie en van de Gedeputeerde Staten. De belangrijkste vraag voor ons is, hoe hebben we het gedaan en waar kan het beter? Deze onderzoeksvraag hebben we uitgezet bij het bureau Witteveen+Bos en daarbij waren we ons best wel bewust van het feit dat als je zo'n lange tijd terugkijkt, dan vind je altijd wel iets wat er niet goed is gegaan. Wie zoekt, die vindt nietwaar. Het ging er dan ook niet zozeer om, om te achterhalen of we in 2002 of in 2005 misschien in een deeldossier iets niet helemaal perfect of onhandig hadden gedaan, het gaat wat ons betreft om het leren. Om te kijken of we onze rol van bevoegd gezag in de toekomst beter, of nog beter, kunnen

Ruimte, Landbouw en Natuur – 11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

oppakken. En daarnaast willen we weten of we in de loop van de jaren wellicht zaken over het hoofd hebben gezien, dingen hebben laten liggen. Dat heeft geresulteerd in een rapport van Witteveen+Bos, waarin een aantal aanbevelingen staan over de wijze waarop wij onze rol kunnen verbeteren en Martijn van Houten zal dit dadelijk met u delen. Zoals mijnheer Burlet ook al zei, daarna zal Claudia Deben van VTH uitleggen hoe dat in het cluster VTH al zijn plek heeft gevonden. Eén van de aanbevelingen hebben we al direct opgevolgd en dat was DSM vragen om het moment van de eerstvolgende herijking, die toch al gewoon regulier gepland stond, aan te grijpen om de bevindingen die Witteveen+Bos heeft gedaan, ook een aantal technische bevindingen, om die mee te nemen in het herijgingsplan. U heeft het rapport zelf al kunnen lezen, u ziet daar ook een aantal technische bevindingen in. Daarvan hebben we gezegd dat we echt willen dat er in het Plan van Aanpak goede antwoorden komen, een goede strategie komt van hoe je daarmee omgaat en hoe je dat oppakt. Een ander punt dat we belangrijk vinden is het Plan van Aanpak en daar zullen wij natuurlijk vanuit onze rol ook kritisch naar kijken. Dat het ook goed aansluit op onze actuele beleidskaders. En dat is dan het Provinciale Omgevingsplan, de Omgevingsvisie Limburg en onder andere het Beleidskader Bodem 2016. Kortom, wat wij vragen van DSM is een update waar je weer jaren mee vooruit kan. DSM en de Provincie hebben in de afgelopen weken daarover afspraken gemaakt. Met name op dit moment nog procesafspraken en afspraken over hoe dat eindproduct eruit moet gaan zien. De verwachting is dat we rond oktober het Plan van Aanpak van DSM zullen ontvangen en dan zal het aan GS worden voorgelegd voor goedkeuring. Volgens mij ben ik dan aan het einde van mijn verhaal. Ik heb nog één laatste puntje. Dat is meer een persoonlijke noot. U kunt zich voorstellen dat wij van dit proces met een heel team aan het werk zijn. Eén van mijn medewerkers die betrokken is in dit proces zei op een gegeven moment, Carola dit wil ik toch even zeggen ik ben eigenlijk wel trots dat ik bij een organisatie werk die niet bang is om zo'n kritische zelfreflectie aan te vragen en daar dan ook mee aan de slag gaat. Dat vond ik eigenlijk een compliment en ik wilde me er ook wel bij aansluiten bij wat hij zei dus daar wil ik graag mee afsluiten en het woord geven aan Martijn van Houten.

De voorzitter: Dan pak ik even als voorzitter het woord terug.

Mevrouw Van der Weijden: Oh sorry, excuus.

De voorzitter: Ik moet even een klein puntje van orde maken omdat ik excuses moet maken aan de heer Wolters Gregório en de heer Hermans omdat ik u net niet gevraagd had wat u er nu van vond. U beiden kennende, zou u heel hard uw hand hebben opgestoken als u het er niet mee eens was geweest, maar desalniettemin mijn excuses. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Van Houten van Witteveen+Bos.

De heer Van Houten: Goedenavond beste mensen hier in de zaal en thuis. Het is altijd mooi wat Carola net aangaf als de Provincie zichzelf in de spiegel kan aankijken, maar eigenlijk vind ik het nog mooier dat we hier samen met DSM zitten en ook kunnen vertellen dat we gezamenlijk verder gaan aan verbeteringen die we als Witteveen+Bos hebben geconstateerd in dit dossier. Dus ik zou nog verder willen doorpakken daarin. Voordat ik begin, denk ik dat ik ook even een eerste persoonlijke noot moet maken en dat is misschien u wat meer
Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

geruststellen. Want als het gaat over bodemverontreiniging dan is mijn ervaring dat dat toch vaak angstig en spannend is. Dat is niet in dit dossier waar wij naar gekeken hebben. Wij zien ook niet dat er reden is voor een acuut gevaar. Dat er direct moeten worden ingegrepen of er reden is voor zorgen voor de volksgezondheid. Dus dat is wat volgens mij wat even weggenomen moet worden voordat we naar de validatie van het bodemdossier en de bodemsituatie kijken. In de komende dertig minuten zal ik u meer vertellen over de resultaten van het onderzoek dat wij hebben gedaan. Dat gaat lekker snel zo ... Mijn naam is Martijn van Houten. Ik ben de projectleider voor het team dat het Validatieonderzoek heeft uitgevoerd. Werkzaam bij Witteveen+Bos. Ik ben milieuchemisch ingenieur van achtergrond en zit 27 jaar in het werkveld voor bodem en ondergrond. En dit onderzoek heb ik inderdaad niet alleen gedaan, daar staan ook meer mensen die daaraan bijgedragen hebben. Wat ga ik u vertellen? Het is al even ter sprake gekomen, de vraag was hebben wij als Provincie de rol van bevoegd gezag op de laatste 20 tot 25 jaar op een goede manier ingevuld? En dan komt er eigenlijk de vraag van wat ging nou goed? Wat zou er verbeterd moeten worden? Wat zou anders kunnen gaan? Door die bril hebben wij naar dit dossier gekeken. We hebben het ook vergeleken met hoe het op andere locaties in Nederland gaat of hoe andere bevoegde gezagen dat doen in Nederland. Vandaar dat ik u vanavond even meeneem in een viertal onderwerpen. Dat is één nog even stilstaan bij de aanleiding. Twee is toch die rol van bevoegd gezag, Wet bodembescherming. Wat is dat dan? En wat moet u zich daarbij voorstellen. Ten derde natuurlijk de bevindingen van het Validatieonderzoek. U heeft het rapport kunnen lezen, maar ik wil ze nog even goed samenvatten. En de vierde wat zijn nou onze aanbevelingen? De aanleiding. Een drietal punten zijn al net in de eerdere presentaties genoemd. Ten eerste het Beleidsplan herzien van VHT, cluster VTH. Vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het vorige Beleidsplan is van 2017-2020 en de herziening van dat Beleidsplan is een van de aanleidingen geweest om dit Validatieonderzoek te gaan uitvoeren. Hebben wij het op een goede manier als Provincie afgelopen jaren ingevuld? Of welke lessen kunnen we meenemen naar het nieuwe Beleidsplan? Natuurlijk als tweede de opdracht aan de directie, of de wens van de directie tot het verbeteren van de sturing en de beheersing van Provinciale VTH-taken als één van de onderwerpen waar de directie de komende jaren aan wil werken. Welke verbeterpunten kun je ophalen uit dit dossier en wat moeten we dan in de toekomst meenemen? En ten derde en niet geheel onbelangrijk, is ook al genoemd, dat DSM heeft aangegeven: wij hebben eigenlijk behoefte aan een actualisatie van het Plan van Aanpak uit 2000. Ik zal u straks wat meer vertellen over wat dat Plan van Aanpak precies inhoudt. De behoefte van DSM was na twintig jaar zijn we wel toe aan een nieuwe vorm. Als je daarmee bezig gaat is het goed om na te denken wat we dan anders moeten gaan doen? Wat we anders kunnen gaan doen? Wat we misschien even niet meer moeten doen? Dat soort punten zijn ook de afgelopen maanden opgehaald uit dit dossier en verwerkt in ons Validatieonderzoek. Vervolgens neem ik u even mee in de Wet bodembescherming. Een beetje wettelijk kader, maar dat is wel nodig om de context en de aanpak die DSM de afgelopen twintig jaar heeft gehanteerd om die te begrijpen en ook de rol van bevoegd gezag goed te kunnen plaatsen. De Wet bodembescherming is opgesteld voor de bodem en dat is grond en dat is grondwater. Dus daar gaat de Wet bodembescherming over en zoals het al zegt, hij dient de bodem te beschermen. Dat beschermen dat noemen ze ook wel het stand still-principe, komt zo dadelijk nog meer aan bod, maar dat betekent dat je de bodem niet mag verslechteren. Het streven van de Wet bodembescherming is het verbeteren van de

Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

bodemkwaliteit, maar het uitgangspunt is stand still. We gaan de bodemkwaliteit niet verslechteren. De Wet bodembescherming is opgesteld door het Rijk, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is daarvoor verantwoordelijk op dit moment. Dat stelt eigenlijk de wettelijke generieke kaders op. Die geeft het mee aan de provincies en de gemeenten, want de uitvoering van de Wet bodembescherming is belegd bij Gedeputeerde Staten van de provincies en bij de burgemeester en wethouders van een dertigtal grotere gemeenten. Bijvoorbeeld in Limburg zijn dat Heerlen, Venlo en Maastricht, maar voor andere gebieden in Limburg is het gewoon Gedeputeerde Staten die bevoegd gezag zijn. Die zorgen voor de uitvoering van de Wet bodembescherming. Vervolgens is er een verschil tussen historische gevallen, ontstaan voor '87, u hoorde het mijnheer Burlet net ook al zeggen en gevallen die nadien zijn ontstaan. Dat noemen we een soort van nieuwe gevallen. Hoe zit dat nou precies? Die historische gevallen zijn inderdaad ontstaan in de jaren '40, '50, '60 misschien wel '70 en pas eigenlijk in de jaren '80 is maatschappelijk het besef gekomen dat we eigenlijk die bodem niet zo goed hebben behandeld. Dat we die verontreinigd hebben met stoffen en dat dat zorgen kan geven. Dat dat de volksgezondheid in gevaar brengt of wat dan ook. Voorbeelden als saneringslocaties als Lekkerkerk en dergelijke. Alleen nadien, na '87 kon je weet hebben dat je daarvoor aansprakelijk was. En voor '87, dus als je dat in de jaren '50, '60, '70 deed dan had je toen op dat moment nog niet weten kunnen hebben dat je daar later problemen mee zou kunnen krijgen. Dus de wetgever, het Rijk heeft iets daarvoor bedacht en die heeft gezegd dat de Wet bodembescherming gaat over gevallen voor '87 en daar maken we een aanpak voor. Die moet je aanpakken, stand still-principe en gestage verbetering gaan nastreven. Dat is een andere aanpak dan de nieuwe gevallen die na '87 zijn ontstaan. Bijvoorbeeld als ik vandaag een vat omgooi dan word ik gesommeerd om dat terstond op te ruimen. Dat is geregeld in het activiteitenbesluit bijvoorbeeld. Dat heeft een ander wettelijk kader. In dit geval, Plan van Aanpak 2000 van DSM gaat over historische gevallen. Daar zal ik zo dadelijk nog iets meer over toelichten, maar goed dat is een belangrijk verschil. Op een aantal punten heeft de overheid dus met die historische gevallen een andere aanpak voor ogen. Voor die historische verontreinigingen geldt bijvoorbeeld dat je niet alle verontreiniging hoeft weg te halen, want als we daar in Nederland mee bezig moeten gaan, dat hebben we ongeveer de afgelopen twintig tot dertig jaar geprobeerd dat heeft € 3 miljard gekost en we kwamen erachter dat we nog 700.000 locaties te gaan hebben die een veelvoud van dat bedrag gaan kosten. Dus het volledig weghalen van verontreinigingen, dat principe hebben we laten varen als BV Nederland of als Staat Nederland. Dus we hoeven niet alle verontreinigingen weg te halen, dat is een belangrijk uitgangspunt. Een ander uitgangspunt is dat de overheid meebetaalt. Dat heet bedrijvenregeling. Dus voor de aanpak van historische verontreinigingen is een regeling opgezet die bedrijven stimuleert om te saneren, om verontreinigingen aan te pakken. Dat wordt vanuit de overheid gefaciliteerd. Daarnaast heeft de Wet bodembescherming ook een aantal specifieke programma's. U kunt bijvoorbeeld voorstellen dat we programma's rondom de aanpak van tankstations, voormalige benzinestations hebben gehad of chemische wasserijen waar allerlei lekkages hebben opgetreden die aangepakt moesten worden. Vaak mensen die tot vlak voor hun pensioen een chemische wasserij hadden en in één keer geconfronteerd werden met hoge saneringskosten. Ook dat soort programma's zijn door de overheid gefaciliteerd en aangepakt. Allemaal gericht op die historische gevallen. En tot slot is de Wet bodembescherming er ook voor gemaakt dat er een vangnet is, in die situaties waar de veroorzaker niet meer kan worden aangesproken, is de overheid degene die zorgt voor het

Ruimte, Landbouw en Natuur – 11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

wegnemen van risico's en zo nodig kosteneffectief saneert. Dat allemaal over historische gevallen, dat is een belangrijk perspectief even om dit in te plaatsen. Dan kom ik even verder op de rol van het bevoegd gezag, want wat moet je nou doen als bevoegd gezag zoals Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg? Ten eerste is daar gezegd, u moet beleid opstellen, bodembeleid opstellen. Dus vertalen hoe de Wet bodembescherming in de Provincie wordt uitgevoerd. Ten tweede heb je als bevoegd gezag de rol om de voortgang van die bodemsaneringsoperatie ook te toetsen. Dus kijken, zijn de aanpakken van bodemsanering op een goede manier? Wordt dat op een goede manier gedaan? Wordt de voortgang op een goede manier bereikt? En voldoen de resultaten die achteraf behaald worden aan onze eisen en kaders. Het toetsen van de voortgang. En de derde rol is natuurlijk het regisseren van een aanpak ten aanzien van de inzet van toezegging en handhaving. Je zult ervoor moeten zorgen dat die saneringsaanpak ook wordt uitgevoerd. Dat is ook een rol die bij het bevoegd gezag bij de bodembescherming is neergelegd. Dat zijn allemaal publiekrechtelijke rollen. Je kunt als Provincie ook privaatrechtelijk een rol hebben. Dat is als je eigenaar bent van een stuk grond en eigenlijk gesaneerd moet worden en daarvoor aan de lat staat als Provincie. Dan heb je meer de privaatrechtelijke rol, maar in dit verband is het de publiekrechtelijke rol van het bevoegd gezag die wij in dit onderzoek ook hebben bekeken. Hoe heeft de Provincie Limburg dan dat Beleidskader ingevuld? Daar is een heel document voor geschreven. Al heel lang terug in een aantal jaren, in een aantal stappen is dat steeds geactualiseerd. En voor de laatste keer, ik meen in 2016, aangepast en dat heet een Beleidskader bodem, aanpak van bodemverontreinigingen in Limburg. Daarin staan de Provinciale doelstellingen voor bodemsanering uitgewerkt, ook daarin komt weer terug wat de wetgever bedoeld heeft. Overigens gaat dit Beleidskader bodem niet alleen over de Wet bodembescherming, ook aanpalende wetgevingen zoals Ruimtelijke Ordening en Wonen zijn op een bepaalde manier verweven in dit beleidskader omdat in die andere wetgevingen ook bepaalde eisen aan bodemkwaliteit wordt gesteld. Dat even meegevend. De Provinciale doelstellingen sluiten aan bij de landelijke doelstellingen natuurlijk, in principe stand still. We willen de bodem niet verslechteren en daar waar mogelijk verbeteren. Vervolgens zijn er een aantal saneringsdoelstellingen uitgewerkt. Dat geldt dus voor die historische verontreinigingen. Alleen saneren als er risico's zijn. Risico's voor de mens, humaan. Risico's voor dier, ecologie. En risico op verspreiding van verontreiniging. En in de derde afweging die gemaakt wordt is dat men kijkt naar de gebruiksfunctie van een locatie. We kunnen ons allemaal voorstellen dat we bijvoorbeeld een industriegebied niet willen gaan saneren tot de functie natuur, want als daar nog steeds industrie plaatsvindt dan weten we uiteindelijk ook dat daar op den duur toch weer een bepaalde belasting van de bodem zal plaatsvinden. Dus we hebben een aantal categorieën in Nederland ontwikkeld. Natuur, wonen en industrie en we saneren tot de functies die daarvoor zijn vastgelegd. Dat is eigenlijk allemaal een landelijk aanpak die verder is uitgewerkt, ingevuld in dit Beleidskader bodem. Want je hebt ook als Provincie de nodige vrijheid, gelukkig. Dat is dat de wetgever heeft gezegd: specifieke problemen in de regio mag je zelf invullen. Mag je zelf oplossen. In het Beleidskader bodem van de Provincie Limburg is bijvoorbeeld iets gezegd over de aanpak van mijnstenen. Dat zullen ze in Friesland niet hebben gedaan, dus dat is een uitwerking die je als Provincie zelf hebt aangegrepen om nader in te vullen wat je daarmee wil gaan doen. Hetzelfde zien wij bijvoorbeeld bij zinkassen. Actief bodembeheer in de Kempen, wat in Limburg en Brabant speelt, ook daaraan is invulling gegeven in dit bodembeleidsplan. Het gaat niet alleen over Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

saneren. Het gaat ook over grondverzet, over het toepassen van bouwstoffen, over baggerspecie. In het Beleidsplan zijn meerdere domeinen vastgelegd. En tot slot de belangrijkste vraag of één van de belangrijkste vragen: doen wij het nou goed? Of doen wij het anders dan wat er in Nederland gebeurt? Wat wij zien is dat de Limburgse aanpak gelijk is aan de aanpak die andere provincies hebben. Dus voor zover prima. Dan het validatieonderzoek naar die bodemsituatie. De vraag die wij hebben meegekregen bij aanvang van dit onderzoek was, beoordeel de wijze waarop de Provincie Limburg invulling heeft gegeven aan die bevoegd gezag-rol, die ik net eerder heb toegelicht. En eigenlijk kwamen daar een drietal vragen bij terug. Eén is, was deze rol rechtmatig? Twee is, was die doelmatig en doeltreffend? En ten derde hebben we het adequaat gedaan? En we hebben dat dossier beoordeeld op een aantal onderdelen. We hebben gekeken naar percelen. Welke percelen zaten er nou in het Plan van Aanpak 2000 en hoe zit dat nu? We hebben gekeken naar de procedures. Welke kaders zijn gehanteerd? We hebben gekeken naar de huidige situatie, hoe ligt het er dan nu bij? En we hebben gekeken naar welke stappen er afgelopen jaren allemaal zijn uitgevoerd. Wat is er precies gedaan. Uiteindelijk heeft dat geresulteerd in een tweetal rapporten. Die heeft u ook kunnen lezen. Dat zit als volgt, we hebben deze opdracht in oktober gerapporteerd nadat we in een redelijk snel, hoog tempo ruim 400 documenten hebben gescreend en doorgenomen en daar onze bevindingen op hebben gedaan. In het eerste rapport, de analyse en beschouwingen zijn die bevindingen gerapporteerd. Nadien is er door de Provincie Limburg nog, door de specialist zelf feedback op gegeven. Want in het eerste rapport hebben wij ook aangegeven, in deze haast, met dit omvangrijke dossier kunnen wij dingen gemist hebben. Kunnen wij dingen toch net anders hebben gezien dan ze zijn of wat dan ook. Die aanvullingen op de duiding die hebben wij verwerkt in het tweede rapport, het rapport met de technische bevindingen. Dus dat is een verduidelijking vanuit de dossierhouder om toch iets meer kaderstelling te geven op onze bevindingen. En voordat ik nu kijk naar onze bevindingen en resultaten, neem ik u eerst even mee in het Plan van Aanpak van 2000, want wat is er destijds nu afgesproken met de DSM? Wat zou dat Plan van Aanpak omvatten? Wat zouden we gaan doen? Nogmaals, dit gaat over verontreinigingen die ontstaan zijn voor '87, dus die destijds waarschijnlijk al zestig jaar oud waren. Op dit kaartje ziet u een aantal van dat soort bronlocaties en daar gaat het eigenlijk over. Plan van Aanpak 2000 ziet vooral toe op de aanpak van de bronlocaties die in het verleden zijn ontstaan en die op een goede manier gaan saneren. En wat is dat saneren dan? De doelstelling van die sanering is dat we de aanpak sober en doelmatig doen. Daar moet u niet van schrikken, want dat is een wettelijk beleidsstandpunt. In Nederland geldt voor de historische verontreinigingen dat we de aanpak sober en doelmatig doen. En het uitgangspunt is, geen risico's. Dat te allen tijde voorkomen. Hoe is die doelstelling dan uitgewerkt in dit verhaal? Die is uitgewerkt in een saneringsaanpak die gaat over isoleren, beheersen en controleren. In het verleden voor, ik denk '96, 2000 ongeveer hadden we nog het idee dat we alle verontreinigingen multifunctioneel zouden kunnen aanpakken. Dus alle verontreinigingen weghalen. Ik heb net al gezegd, dat kost echt te veel geld. Dus er is een beleidsverandering geweest rond 2000 en die is ook duidelijk meegenomen in dit Plan van Aanpak 2000. Dat was destijds echt vernieuwend, dat moet ik zeggen, en er is al rekening gehouden met dat nieuwe beleidsstandpunt: we gaan naar isoleren, beheersen en controleren. Wat betekent dat dan? Dat betekent dat je in ieder geval voorkomt dat er verontreinigingen verspreiden. Isoleren. Vervolgens ga je beheersen dat de verontreinigingen af kunnen nemen en je blijft het

Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

controleren, monitoren. En een belangrijke aanpak in dit verhaal is ook dat we het functiegericht doen. Dus we kijken goed naar de grenzen van het gebied, daarbinnen is het industrie. Daarbuiten snappen we dat het de functie wonen of natuur kan hebben en we zorgen ervoor dat de waarde die in die bodem in dat grondwater zitten voldoen aan de functies die er voor die gebieden zijn. Zoals ik aangeef, dit geldt zowel voor grond als voor grondwater. Allemaal verweven in het Plan van Aanpak van 2000. Het mooie is dat er destijds ook is vastgesteld dat dat periodiek wordt gecontroleerd, getoetst en bijgesteld. En dat ziet u eigenlijk in deze tijdlijn terug, die zit ook in de rapportage. In deze tijdlijn ziet u dat op een tweetal momenten, 1996 en 2000, er besluiten zijn genomen door de Provincie, door Gedeputeerde Staten op de aanpak. Zo gaan we deze sanering van historische verontreinigingen doen op het terrein en nadien is op een aantal momenten de voortgang herijkt. Daar zijn ook besluiten op genomen. In die herijkingsrapportages, iedere vier, vijf jaar, is verantwoord wat er afgelopen vijf jaar door DSM is gemonitord. Welke resultaten er zijn gemeten. Welke resultaten gehaald zijn, geboekt zijn en welke aanpak er voor de volgende periode voorstaat. Daarnaast heeft DSM ieder jaar netjes de resultaten ook gerapporteerd. Dus er vinden herijkingen van de aanpak plaats, iedere vijf jaar en jaarlijks vindt de rapportage plaats op de resultaten sowieso. Laat ook duidelijk zijn dat destijds, dat al die besluiten die zijn genomen niet ter discussie staan hier. Wij zien geen reden om dat te doen. Daarnaast zou het wettelijk ook wat lastig worden want als bevoegd gezag heb je ingestemd met een bepaald resultaat. Dan naar onze bevindingen. Ik heb eerder al het drietal vragen aangegeven. Is het rechtmatig, doelmatig en adequaat? En als ik die even langsloop dan is het handig, ik ben techneut dus ik moet er altijd wel duiding aan geven wat is precies rechtmatig. In onze woorden hebben we gekeken: wat is de handelswijze? Is die in overstemming geweest met de geldende regels en besluiten. Als wij naar dit heel omvangrijke dossier kijken, we hebben ruim 400 documenten moeten beoordelen en waarschijnlijk nog niet eens alles, ja dan zien wij dat er rechtmatig gehandeld is. Alleen dat er op onderdelen in de afgelopen twintig jaar best wel eens even wat misschien net anders had gekund dan is gedaan. Bijvoorbeeld de tenaamstelling van bepaalde besluiten. Er is een aanvraag gedaan, in dit geval staat het Plan van Aanpak op DSM Nederland BV als naamhouder en soms is er een aanvraag gedaan namens Chemelot. En daar heeft de Provincie netjes richting Chemelot op terug gereageerd. Eigenlijk niets heel groots zou je kunnen zeggen, alleen dat soort dingen kunnen op den duur tot problemen leiden. Stel dat je toezicht of handhaving wil gaan doen, want dan weet je eigenlijk niet wie je moet aanspreken. Dus in de basis zien we prima, rechtmatig gehandeld en op onderdeeljes had het net iets beter gekund, maar hier zien wij geen grote effecten of risico's voor de volksgezondheid of wat dan ook uit voortvloeien. Het tweede punt wat we bij de juridische kant hebben gezien, is dat er grondwater naar de Maas toegaat en in de Maas komt. Formeel is de RWS daarvoor het bevoegde gezag. Dat hebben we ook geadresseerd in het rapport van kijk of DSM met RWS in contact kan komen want dat moeten zij op die manier regelen. Doelmatig en doeltreffend, dan krijg je in één keer twee termen. En dan denk je als techneut, wat moet ik hier dan mee? Dus we hebben dat even uitgepluisd wat dan precies doelmatig is. Dat hebben we beoordeeld als de weg naar het te bereiken doel, is dat doelmatig gedaan. En doeltreffend is dan in onze woorden de mate waarin je dat doel ook echt bereikt hebt. Als team hebben we daarover nagedacht en hebben we ook wel gezien dat je dat als de rol van het bevoegd gezag moet beoordelen, hebben we dat goed gedaan? Hebben we dat doelmatig en doeltreffend gedaan? Toen kwamen we er ook achter dat je dat

Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

door twee brillen kunt bekijken. Die rol van het bevoegd gezag heeft ook twee brillen. Die toetsende rol. De voortgang en de resultaten en de toetsende rol van bevoegd gezag, maar ook die regisserende rol. Iets meer als Provincie regisseren op maatschappelijke opgaven en de toekomstgerichtheid daarin meenemen. Als we door die twee brillen naar dit onderwerp keken, doelmatig en doeltreffend, dan zagen we daar toch wel wat verschillen bij. Als we kijken naar de toetsende rol, dan zien we dat de Provincie dat heel doelmatig en doeltreffend heeft gedaan. Met relatief weinig inzet heeft men dit dossier gewoon onder de arm gehouden en continu meegenomen. Het heeft an sich relatief weinig geld gekost. We zien ook dat DSM doet wat is afgesproken. De Provincie doet wat is afgesproken. Dus we hebben dat twintig jaar lang gedaan wat we met elkaar twintig jaar geleden hebben afgesproken. En we zien dat er een IBC-aanpak is, de saneringsaanpak waarvan we zeggen dat die uitgaat van beheersen en controleren. Dat gebeurt op een goede manier. En we zien ook dat de IBC-aanpak in principe eeuwigdurend is, dus dat je dat nog heel lang kan volhouden op deze manier. Er gaat niets fout en als er iets fout dreigt te gaan heb je tijd om bij stellen. Dat is het principe van de IBC-aanpak. Dus doelmatig en doeltreffend in de toetsende rol, jazeke. Doelmatig en doeltreffend in de regisserende rol. Heeft de Provincie de provinciale en maatschappelijke belangen en ontwikkelingen daar goed in geborgd? Als wij kritisch naar het dossier kijken, dan zeggen we nee, daar heb je onvoldoende doelmatig en doeltreffend in gehandeld. Dat klinkt heel zwaar, maar nogmaals daar gaat niets fout mee. De afspraken zijn nagekomen. Er gebeurt wat er moet gebeuren, maar we zien in het dossier dat eigenlijk niet helder is welke provinciale belangen en maatschappelijke ontwikkelingen daar geborgd hadden kunnen worden. Of meegenomen hadden kunnen worden. Dan neem ik even wat mee, en dat komt ook bij het puntje ontwikkelingen in het werkveld terug, de afgelopen 5 jaar is in Nederland bijvoorbeeld de IBC-aanpak, isoleren, beheersen, controleren, best wel onder een vergrootglas komen te liggen. Daar is kritisch naar gekeken want we realiseren ons in Nederland dat die aanpak eeuwigdurend is. Daar kom je niet vanaf. En we zien ook dat de rekening daarvoor heel hoog is. Het is een ontzettend dure aanpak aan het worden. En ten derde zien we dat die niet duurzaam is, het lost niets op. De ontwikkelingen afgelopen vijf jaar zijn er wel op gericht om juist dat wat meer oplossend te laten zijn. Dus de overheid stimuleert ook dat je als sanerende partij misschien een stapje extra doet, op dit moment of de komende drie jaar, om ervoor te zorgen dat we niet na 100 jaar IBC moeten of 150 jaar IBC, maar misschien na vijftig jaar kunnen zeggen dat we het probleem onder controle en opgelost hebben. Dus het afbouwen van IBC-saneringen is een opgave waar we in Nederland aan werken en we zien in dit dossier dat dat nergens een plaats krijgt. Dus als voorbeeld van welke belangen hadden we dan moeten meenemen is dit een voorbeeld wat een plaats had kunnen krijgen. Tweede punt is, we zien ook wel een meegaande houding van de Provincie. Er wordt kritisch getoetst en er wordt ook kritisch weergegeven op resultaten die af en toe gepresenteerd worden, maar we zien ook dat er wel oplossingsgericht wordt gedacht. En in de regisserende rol zou je dat misschien op een andere manier moeten invullen. Het is prima om mee te werken, maar misschien ook op andere niveaus of op een bestuurlijk niveau. Dat moet je op een andere manier organiseren. We zien ook dat er af en toe wat resultaten worden gepresenteerd waarvan we niet zien hoe deze worden gedeeld binnen de provinciale organisaties, dus worden die resultaten integraal beschouwd. Zijn we met de collega's van Grondwater in gesprek over wat hier speelt of zijn we met de collega's van Natuur in gesprek over wat wij aan het doen zijn en kunnen we dat met een Natuuropgave nog verbinden. Dus Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

die integraliteit in dit dossier was ook niet aanwezig. We zien tot slot dat die kansen voor die verbetering van die bodemkwaliteit, en dat hoor je eigenlijk in mijn vorige punt ook terug, dat we die gemist hebben. Nogmaals daar is niets fout mee gegaan. We hebben gewoon de sanering kunnen uitvoeren zoals afgesproken. Er zijn geen risico's voor de volksgezondheid of wat dan ook, alleen als je kritisch naar jezelf kijkt dan zeg je nu, met de kennis van nu, had ik het misschien anders kunnen doen de afgelopen jaren. Dat is wat wij zeggen. Vervolgens het derde punt, hebben we adequaat gehandeld? En adequaat hebben wij geïnterpreteerd: is het correct en passend in relatie tot de administratie en de wat misschien? Is dat adequaat gedaan als rol bevoegd gezag? En ook hier zeggen we, nee eigenlijk had je dat beter kunnen doen. Het is een zure appel, maar we zien dat dossiers niet op orde zijn. Dat is misschien ook niet raar na twintig jaar, dan raken we allemaal wel eens wat kwijt. Maar goed, ik word gevraagd om dat te beoordelen dus dan zeg ik daar ook wat van. Ik zie dus dat er soms wat verbeterpunten zijn die niet breed in de organisatie worden weggelegd. Het is bij Bodem zelf gebeven als het ware. We zien in het dossier, en dat is ook besproken met DSM en dat is ook opgepakt, dat de afbakening tussen de rollen van de RUD Zuid-Limburg en de Provincie toch wat onduidelijk is geweest. Die is nu helder in kaart gebracht, maar dat was wel een punt waar we zeiden dat in de governancezin had je dat anders kunnen doen. En we zien eigenlijk dat er de afgelopen jaren weinig betrokkenheid uit de provinciale organisatie is geweest op ambtelijk en bestuurlijk niveau op dit dossier. Het is mooi dat we er vanavond hierover kunnen praten, maar we zijn al wel twintig jaar aan de slag. Ook hiervan kun je zeggen: er is niets fout gegaan, we hebben alleen dingen te doen om het beter te doen. Samengevat, mijn boodschap, als ik kijk naar een viertal aspecten, houding en gedrag, de compliance, de governancekant en de toekomstgerichtheid en ik kijk zoals het nu gaat, ik zou dat beschouwen en ik zou advies moeten geven dan zou ik zeggen hoe zou je dat in de toekomst willen doen. Als ik houding en gedrag zie, dan denk ik nu vooral aan praktisch en meegaand. We helpen DSM en dat is ook heel goed, maar je zou toch wat meer in de toekomst de rol van bevoegd gezag moeten invullen als strategisch en controleren. Dus toetsend en strategisch op de toekomst. Ten aanzien van de compliancekant zien wij dat het nu gewoon niet volledig in controle is. Dossiers zijn niet helemaal compleet en dergelijke. Je hebt het niet volledig in de controle. Dat wil je naar de toekomst toe herstellen. Je wil beheerst en op orde dit dossier bij de hand houden. De governancekant is vooral nu operationeel ingericht. We kijken wat DSM doet, de resultaten komen. We denken erover mee. Dat is prima. Dat gaat goed. We sturen ook bij, we zijn ook echt kritisch af en toe. Ik zie ook stukken waarvan ik denk dat er wel heel goed gekeken wordt of het allemaal klopt, alleen het is wel wat verweesd. Het staat op zich. Je zou juist in de toekomst dat weloverwogen, dat maatschappelijk, provinciale belang erin terug willen hebben en dat samen willen doen. En juist die toekomstgerichtheid, dat is vooral dat je nu na twintig jaar kijkt van, hebben we de situatie nauwelijks verbeterd ja of nee. Eigenlijk hebben we die vraag niet goed kunnen beantwoorden. Zou je dus in de toekomst veel meer grip willen hebben op die verbetering, die gestage verbetering, dat minimaliseren van die nazorg, want dat kost heel veel geld. Dat is echt niet duurzaam. Het kan gewoon eigenlijk niet meer. En is ons advies maak een Plan van Aanpak 2.0. Want dat is ook waar DSM naartoe wil, ga dat ook samen doen. Werk daaraan en ik kan toch wel met trots zeggen dat dat inmiddels gebeurd is. Ik vind dat een heel mooi resultaat, maar benut dat toekomstige handelen, benut de kansen die er in dit dossier ook liggen. Creëer ook dat soort kansen. Ga er gezamenlijk wat meer op uit. Dat is ons advies geweest naar de Provincie, naar het cluster Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

VTH. Kijk naar een Plan van Aanpak 2.0, ga dat herzien. Doe dat samen met de DSM. DSM is in the lead, die moet dat doen, maar denk er in ieder geval als Provincie over mee. Waar zitten je kansen, waar zitten je mogelijkheden? Hoe kun je met DSM dit verbeteren. Het tweede punt is organiseer je opgaven. En dat is dat bodemsaneringswerkveld, ik ben er toch trots op natuurlijk dat snappen jullie ook, maar het is niet iets wat zomaar niet meer nodig is. Het is echt een complex werkveld waar technologische ontwikkelingen nog steeds in plaatsvinden. Dat kun je niet zo even erbij doen. Dit is een echt omvangrijke site, die vraagt echt heel veel aandacht. Organiseer dat, zorg voor kennis, kunde en capaciteit. Zorg voor de juridische positie, dat die helder en duidelijk is op onderdelen met name als je kijkt naar bijvoorbeeld deponeren maar ook een aantal percelen. Dan zien we dat dat niet helemaal stabiel is in die afgelopen twintig jaar. Zorg dat je dat stabiel krijgt, dat helder is hoe dat in elkaar steekt. En ten slotte inderdaad de regisserende rol van de Provincie uitwerken, die toekomstgerichtheid en de governancekant. Zorg dat je bestuurlijk en ambtelijk alle stekels binnenboord hebt en zorg dat de taken, rollen en bevoegdheden helder zijn, met name ten aanzien van de scheiding tussen RUD Zuid-Limburg en de Provincie Limburg. Ik heb begrepen dat Claudia Deben daarmee aan de slag is gegaan als clustermanager VTH. Zij zal zo dadelijk hier iets meer over vertellen wat ze met deze aanbevelingen heeft gedaan inmiddels. Ik wil u danken voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Houten. Dan nu het woord aan mevrouw Deben, de vrij nieuwbakken verantwoordelijke voor dit thema. Zij gaat toelichten hoe zij met haar team deze klus gaat klaren.

Mevrouw Deben: Dank u wel voorzitter voor de aankondiging. Ik ben inderdaad redelijk nieuwbakken, tenminste voor het cluster VTH in de rol van clustermanager. Ik ben gelukkig niet geheel nieuwbakken binnen de Provincie Limburg, in ieder geval als één van de medewerkers-ambtenaren van deze organisatie. Maar cluster VTH is een bijzonder cluster. Vergunningen, Toezicht, Handhaving en nu heb ik een keer de gelegenheid om Statenleden daar iets over te vertellen dus dat laat ik dan ook even niet na als u het mij even toelaat. Het is een bijzonder cluster, want het is een uitvoeringscluster van deze organisatie. Het zijn dus de mensen die eigenlijk in de frontlinie staan van onze burgers binnen onze Provincie. Het cluster bestaat uit ongeveer zeventig mensen die in allerlei verschillende disciplines verschillende bevoegd gezagtaken in uitvoering brengen. Dat doen ze dag in dag uit. En soms ook zelfs 's nachts, denk maar aan de groene brigade die op pad gaat om eventuele misstanden in het buitengebied onderhanden te pakken. Ook deze taak, de taak van de bodemsanering, de Wet bodembescherming valt onder het bevoegd gezag. Die zit dus ook bij de cluster VTH ondergebracht. Om te beginnen, het zijn vijf projectingenieurs zijnde niet vijf fte, dat wil ik er echt even bijzeggen. Het zijn dus niet allemaal fulltime mensen, maar het zijn vijf projectingenieurs die aan de slag zijn met bodemsanering in de breedte. Deze mensen maken onderdeel uit van de totale cluster, waar dus ook vergunningverleners en toezichthouders inzitten en, zoals net al gezegd, de groene brigade. Ik ben inderdaad pas sinds 15 oktober clustermanager van dit cluster en er werd mij volgens mij een week of zo erna het eerste concept van dit rapport voorgelegd. Toen dacht ik interessant, dit betekent nogal iets. Het voelt eigenlijk ook om de diepte in te gaan. Dat werd natuurlijk meteen duidelijk: dit is complex, dit is dynamisch, hier gebeurt wat. Dit cluster heeft echt veel op het Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

bordje liggen aan de ene kant, maar wel echt ook een mooie uitdaging, een taak voor onze hele Provincie. Uiteraard krijg je natuurlijk als clustermanager een soort van opdracht mee als je begint aan een nieuwe uitdaging. Die heb ik ook even voor jullie opgeschreven. Ik vertel hem u even. Het was vooral bedoeld: het verder professionaliseren van het cluster VTH. Wat houdt dat in? Het cluster uitlijnen, rollen scherper maken, tussen medewerkers, tussen de disciplines, maar vooral ook duidelijker in je eigen rol zitten als bevoegd gezag en hoe dat dan te verhandelen met het bestuur. Nu kan u toch even lezen. Dit is de opdracht zoals ik hem heb ontvangen en ook met heel veel plezier doe. Het past ook bij mij om daar invulling aan te geven. Zoals ik al zei, was ik vrij recent aan de bak en toen kwam het rapport Validatieonderzoek van Witteveen+Bos. Daar heb ik een heel proces in meegemaakt en inmiddels hebben wij ook al heel veel dingen daarop ingeregeld. Dat is echt het rapport. Daarnaast wil ik eigenlijk aangeven dat we ook aan de hele VTH-kant, vanwege onder andere dit rapport, toch zijn gaan denken: Hoe zit dat nou? Wat gebeurt er dan? Zou dat ook op andere werkvelden binnen onze club ...? Wat gebeurt daar dan? Moeten we daar ook aandacht voor hebben? In die context ben niet alleen ik, maar het hele cluster en ook mijn adjunct Esther Temmen, aan de slag gegaan om al die uitlijning plaats te laten vinden. Die honderd dagen VTH hebben we onlangs gepresenteerd aan de directie om toch gevoel te geven: waar zijn we nou bezig en waar staan we? Als ik nu even terug zoom naar dit verhaal dan wil ik graag even gebruikmaken van de aanbevelingen en de beschouwingen van Witteveen+Bos. Ze hadden die in vier punten neergezet en daar wil graag even met u op reflecteren. Ik heb bewust niet gekozen om het stukje 'zo is het nu' of 'zo was het' te pakken. Ik wil vooruitkijken, dus de toekomst is aangegeven bij houding en gedrag als strategisch en controlerend. Wat betekent dat dan voor VTH? Dat betekent eigenlijk dat we een scherpe invulling van onze rol moeten pakken, waarbij we natuurlijk niet uit het oog moeten verliezen dat wij ook moeten meedenken. Dat wij ook faciliteren, kennis en kunde leveren, maar uiteindelijk moet je ook kijken naar je eigen rol en op welk moment je die moet inzetten of ook toepassen. Of dat je daar heel erg scherp op moet zijn met je partners in het veld. Dat betekent ook dat we in deze casus dan weer specifiek zeggen: de bestuurlijke betrokkenheid moeten wij anders organiseren. Er wordt veel in mandaat afgedaan, we gaan nu meer dingen terugleggen. We gaan meer besluitvorming voorleggen aan GS om te kijken of we met zijn allen op de goede weg zitten en of u bekend bent met hetgeen hier allemaal gebeurt. Ook gaan we kijken dat we niet zozeer alles maar in de praktische uitvoeringsstand zetten, maar hang er eens even boven wat gebeurt hier nou? Wat is duurzaam? Wat is de langere termijn? Wat betekent dat nou? De afstemming zoals Martijn dat noemt en met andere clusters, andere beleidsvelden. Dat is van belang om te doen en daar zijn we ook al mee bezig. De compliance, beheerst en op orde. Dat wil iedere manager graag. Als het maar op orde is. Als ik maar kan vragen, heb je dat lijstje hier, heb je dat daar, hoe kan ik het controleren? Maar het is natuurlijk heel omvangrijk wat er gebeurt. In veel processen, met veel afstemmingsmomenten, hoe leg je dat allemaal vast. Inmiddels zijn er allerlei slagen gemaakt. Er komen nieuwe systemen voor, ook door wordt u wel regelmatig over geïnformeerd. Ook die slagen maken wij. En we kijken daar ook wel even terug. Hebben we alles op orde voor de warme overdracht naar gemeenten die ook aanstaande is in het kader van de Omgevingswet. Ook dat willen wij allemaal goed maken, professioneel maken, zodat we weten wat we hebben, waar we voor staan en die verantwoordelijkheid kunnen pakken. Dat betekent ook dat we onze eigen bodemtaken op niveau moeten hebben. En mensen waren al met stukjes hier

Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

en daar aan de slag met andere taken binnen ons huis of binnen het cluster VTH. We hebben gezegd: nee, op de bodemtaken moet nu echt even de focus. Het Validatieonderzoek wijst daarop eigenlijk met betrekking tot DSM, maar je moet ook even naar de breedte kijken. Die warme overdracht. Dus beste collega's we gaan even die focus terug maken naar de werkveldbodem en daarmee aan de slag. Ook de juridische kanten, die ook in het Validatieonderzoek wel aan de orde komen. Hebben we nou altijd de goede tenaamstelling gebruikt? Hoe doen we dat nou allemaal? Ook daar zullen wij wat scherper op zijn hoe we dat benoemen, hoe we dat documenteren enzovoorts. De governance is in ons geval ook heel belangrijk, hoe richt je het in? Projectmatig aanpakken met scheiding, met goede duiding van rollen en verantwoordelijkheden. Met overlegstructuren zodat je weet waar je aan toe bent op welk moment. Ik kan u vertellen dat voor het Plan van Aanpak 2.0 we dat eigenlijk al helemaal hebben uitgelijnd. Er is een projectorganisatie, mensen zijn in hun rol gezet en in een rol benoemd. En we hebben zelfs in het kader van het eigen Plan van Aanpak 2.0 DSM ook besloten om een eigen team voor deponieën op te zetten omdat we ook die vragen kregen. Omdat we ook onduidelijkheden zien. We willen daar de kennis en kunde van op niveau brengen, dus dat zetten we ook neer en daar gaan we mee aan de slag. En in die breedte weer. Financieel, juridisch en samen met de collega's in dit huis. Als we dan kijken naar toekomstgericht, dan zal ik vooral willen samenvatten dat die eerste weken toen ik dit onderzoek onder mijn neus kreeg dacht: oké, wat gaat hier allemaal gebeuren? Dat ik nu ook denk dat het ook wel een kans is. Nu kun je samen met behulp van toch ook professionals van buitenshuis en anderen en een directie die daar de steun voor geeft en GS die daar goed een sparringmaat voor is, kijken, hoe ziet u dat nou en kunnen we elkaar goed volgen in de stappen die we maken. Dan is het heel fijn dat je zo'n rapport hebt en we dus ook nu al een Plan van Aanpak aan het opstellen zijn of in ieder geval een procesafspraken hebben gemaakt. Zoals aangegeven dit gaat vervolg krijgen en een goede uitwerking. Wat dat betreft ben ik er trots op dat we dat nu bereikt hebben en ik hoop dat ik dan nog een keer de gelegenheid krijg om hier iets anders te presenteren waar we mee aan de slag zijn. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Deben. Het aanbod ligt er. Het is aan u om dat op enig moment ergens in de toekomst al dan niet een keer te verzilveren. Wij hebben nu een aantal kanten vanuit bevoegd gezag gehoord, ik zou nu graag het woord aan mevrouw Schippers willen geven. President van DSM Nederland om het ook te horen van de kant van de terreineigenaar en de feitelijk verantwoordelijke voor de opgave. Mevrouw Schippers.

Mevrouw Schippers: Hartelijk dank voorzitter. Dames en heren hartelijk dank voor de uitnodiging en de gelegenheid om vanavond het duurzaam bodembeheer door DSM op Chemelot kort toe te lichten. Ik ben samen met mijn collega Harry Horbach die u straks meer in detail meeneemt in DSM's duurzaam bodembeheerbeleid. Wat is gedaan, wat is er bereikt en wat staat er op het programma? Bodembeheer is een taak die al decennialang uitgevoerd wordt door DSM. Onder toezicht van de Provincie Limburg. Ik vind het dan ook positief dat de Provincie Limburg onafhankelijke externen heeft laten kijken naar hoe dat in de laatste decennia nou is gegaan. Hoe de Provincie haar toezichtstaken vervuld, de procedures invult en hoe het bodembeheer wordt opgepakt. Jammer vind ik dat DSM niet is betrokken, uiteraard. Wij hebben het rapport vorige week gekregen en zijn van mening dat, als wij de informatie hadden kunnen aanleveren die door Witteveen+Bos niet is gevonden in de Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

archieven van de Provincie, als wij de gelegenheid hadden gekregen om een en ander nader te duiden en van context te voorzien, dat dan een aantal conclusies genuanceerder was geweest. Daarom stellen we het zeer op prijs dat we vandaag door u zijn uitgenodigd om een presentatie te geven en wij u dus kunnen meenemen in hoe wij een van onze belangrijke taken als landeigenaar hebben uitgevoerd en nog steeds uitvoeren. DSM rapporteert, zoals net al gezegd, sinds 2000 jaarlijks en laten vierjaarlijks een herijking uitvoeren. En al deze rapporten leggen wij ter goedkeuring aan de Provincie Limburg voor en DSM volgt de besluiten hierover uiteraard strikt op. Wij monitoren de bodem- en grondwaterkwaliteit effectief en hebben hiertoe een veeltal aan peilbuizen. Waar nodig breiden wij ook het aantal analyses en peilwijze uit. Hiermee hebben wij een actueel inzicht in de grondwaterkwaliteit en de omvang van de grondwaterverontreiniging. Van de op de Chemelot-site vrijkomende grond hebben wij in ons datasysteem voldoende informatie en wij onderzoeken dat zodat we ook de kwaliteit ervan kennen. Op basis hiervan hergebruiken wij de vrijkomende grond op een verantwoorde manier. Grond die niet aan de kwaliteitseisen voldoet, voeren wij af naar een erkende verwerker. In het kader van een extra stapje waar de heer Van Houten net over sprak, wil ik hier graag de Scherff-aanpak noemen, waar wij het zogenaamde 'as low as reasonably achievable'- principe toegepast hebben. Wij hebben saneringsmaatregelen genomen bij de relevante bronlocaties en monitoren nu het effect hiervan op de verbetering van de kwaliteit van het grondwater. Het duurzaam beheer van de bodem is een belangrijk fundament voor de beweging voorwaarts die wij samen met Chemelot kiezen. Chemelot in 2025 de meest veilige, duurzame, competitieve site van Europa maken. Dat is de ambitie die wij geïnitieerd hebben en waaraan wij hard meewerken. Ook de energie- en grondstoffentransitie die op Chemelot voor de deur staat vergt veel van alle partijen en niet in de laatste plaats van de bedrijven op de site. Maar in onze ogen is er geen alternatief dan verbeteren, ontwikkelen en verduurzamen. Om te kunnen bouwen moet het fundament goed zijn. In een deel van de bodem van de Chemelot-site zit een eeuw aan afval. Afkomstig van de mijnen tot aan de bulkchemie. Tot in de jaren '80 van de vorige eeuw werd er totaal anders gekeken naar afval. Afval werd opgeslagen daar waar het niet in de weg lag. Langzaam maar zeker groeide eind vorige eeuw het besef dat in het belang van het milieu en de volksgezondheid een bodem- en afvalbeleid moest worden gevoerd. Maar dat besef omzetten in een effectief beleid is geen sinecure. De wetenschap, het bedrijfsleven en de overheden zijn deze zoektocht samen aangegaan. En die zoektocht duurt tot op de dag van vandaag. En inzichten veranderen. Wat veertig jaar geleden een goed idee en een goed beleid leek is vandaag de dag achterhaald. Er wordt dan ook ontzettend veel onderzoek gedaan en nieuwe technieken geven nieuw perspectief dat er daarvoor nog niet was. En dat geeft voor de toekomst nieuwe kansen, maar vraagt ook zorgvuldigheid. Toepassen, meten en verbeteren, Er is ondertussen niet stilgezeten. Sinds de 80'er jaren zijn er door DSM op Chemelot 180.000 individuele grondwateranalyses gedaan. Staan er 800 peilbuizen op de site om het grondwater te monitoren. Zijn er recent ongeveer 100 injectielansen in de grond aangebracht volgens de laatste en de nieuwe technieken. Zijn er meer dan 400.000 individuele grondanalyses gedaan. 18.000 grondboringen verricht. 600.000 ton grond onderzocht en hergebruikt op de site, dat zijn veertig vrachtwagens per week. Een tiende ervan is afgevoerd naar een erkend verwerker, maar daarmee zijn we er uiteraard niet. In het nieuwe plan Duurzaam Bodembeheer Chemelot kijken we verder, naar de toekomst. Hoe kunnen we de Chemelot-site en de bodem waar de site op is gebouwd als het kan schoner maken en

Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

duurzaam beheren. Welke nieuwste technieken kunnen we toepassen? Hoe incorporeren we de innovaties in ons beleid, kortom hoe beheren we de deels vervuilde ondergrond als onderdeel van het 800 hectare Chemelot-terrein? Dat op dit moment intensief in gebruik is door 150 bedrijven, op een wijze die zorgvuldig, toekomstbestendig en veilig is. En dat laatste aspect wil ik graag onder de aandacht brengen omdat we daar gemakkelijk aan voorbij kunnen gaan. De grond is geen open vlakte. Op Chemelot staan bedrijfsgebouwen waarin bedrijfsactiviteiten plaatsvinden en heel veel vervuilde grond bevindt zich dan ook onder deze bedrijven. Onder de infrastructuur en onder andere gebouwen. Doorontwikkeling van deze activiteiten is cruciaal voor dit economische hart van Zuid-Limburg met een gezamenlijke omzet van meer dan € 10 miljard per jaar. Met een grote innovatiekracht die ook wordt ingezet om producten te verduurzamen en met werkgelegenheid voor duizenden mensen direct en tienduizenden mensen indirect. Met andere woorden, er ligt een belangrijke taak voor ons allemaal. En de Provincie heeft daarin haar verantwoordelijkheden en wij als DSM hebben daarin als landeigenaar van Chemelot onze verantwoordelijkheden. Het is gezien alle belangen, de gezondheidsbelangen, de milieubelangen en de economische belangen doorslaggevend dat we elkaar in het duurzaam beheer van de bodem goed begrijpen en goed samenwerken. Ieder in zijn rol en met zijn eigen verantwoordelijkheden. En dat is belangrijk voor iedereen. Voor de regio Zuid-Limburg, voor de verdere ontwikkeling van Chemelot als innovatief ecosysteem in het zuiden van het land. Voor het verdienvermogen van Nederland en ook voor de andere bedrijven op de site. Voor Brightlands Chemelot Campus en ook voor DSM. Bovendien is het belangrijk voor de mensen die rondom Chemelot wonen en voor de gezonde leefomgeving. Samen met ons kijken jullie naar een duurzame toekomst voor Chemelot. Voor een beter milieu zowel boven als onder de grond. Harry, wil jij ons nu meenemen in hoe duurzaam bodembeheer op Chemelot er in de praktijk uit ziet?

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Schippers. Dan de heer Horbach, ook van DSM.

De heer Horbach: Edith, dank je wel. Voorzitter, commissieleden, Gedeputeerden, mensen thuis, ik ben in ieder geval blij om een toelichting te kunnen geven wat wij op DSM in al die jaren gedaan hebben. Ik zal even kijken hoe dit mooie ding werkt. Toen ik in 1980 als zoon van agrariërs naar Wageningen ging, wilde ik Veehouderij gaan studeren. Maar toen kwam ik in Wageningen in 1980 en toen dacht ik: jeetje maar milieu is toch wel heel interessant. Er gebeurde heel veel op het gebied van milieu, dus toen ben ik Milieuhygiëne gaan studeren. En wat is het grappige, daar wil ik u toch in mee laten delen, mijn eerste stag was bij DSM in 1982. Toen was DSM al bezig met biologische landfarming, dus wat dat betreft hebben wij wel een historie. Dat was trouwens ook in de tijd, mevrouw Schippers had het over één bedrijf 150 bedrijven, toen was er nog gewoon één DSM. En dan werd je thuis met de bus opgehaald. Dat zou tegenwoordig nog kunnen, maar dan word je volgens mij door 150 bussen opgehaald. Dat was een heel andere tijd. Stageren vond ik dan in ieder geval heel leuk. In die tijd ging je nog naar de kantine en kreeg je frikadellen en kroketten, tegenwoordig is dat allemaal niet meer. Goed zonder gekheid, wat belangrijk is was dat toen al werd gekeken naar bodem. Ik ben toen zelf bezig geweest met de afbraak van naftaleen. Nou dat is een polycyclische aromatische koolwaterstof in de bodem. Dat speelde allemaal in 1980. Dus wat ik u eigenlijk wil aangeven is dat we denk ik toch wel een flinke historie hebben op het gebied van bodem. Ik werk nu sinds tweeënhalve jaar bij DSM en ik wil u graag toelichten wat wij allemaal doen als Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

ik het zo mag zeggen. Onze bodemmissie, want tegenwoordig als je geen bodemmissie hebt of geen missie hebt, is het natuurlijk niet goed. Onze missie is dat wij niet alleen op de wereld staan, onze missie is dat wij samen met anderen willen werken. Volgens mij zeiden ook al een paar van de vorige sprekers het, het is samen maar ieder vanuit zijn eigen rol en zijn eigen verantwoordelijkheid. Ik denk dat dat heel belangrijk is, daar kom ik ook straks nog een paar keer op terug. U ziet trouwens, en dat is wel grappig, onze tijdelijke opslagplaats. Ik kom dadelijk ook nog op de hoeveelheden terug. Vanochtend zei iemand tegen mij: volgens mij is dat de mooiste TOP van Limburg. Ik zei nou volgens mij van Nederland, want we proberen het echt op een goede manier bij te houden en op de goede manier te doen. Wat wij doen, want er gebeurt veel op de site, is dat we alle grond naar de TOP, naar de tijdelijke opslagplaats brengen, daar controleren op kwaliteit en als het mogelijk is hergebruiken dan wel afvoeren. Maar onze missie is om samen met u, met de verschillende partijen, zowel de Provincie maar ook het RUD, en dan wil ook de gemeente Sittard, Geleen en Stein noemen want in beide gemeenten is ons grondgebied, om daar goed mee samen te werken. Goed Plan van Aanpak. Martijn heeft al heel veel verteld, dus ik wil het eigenlijk wel kort houden. 2000 is wel een belangrijk jaar geweest. Ik kom zo nog in een tijdvenster terug. Ik wil ook vooral vooruitkijken wat we gaan doen, maar als je vooruitkijkt moet je ook altijd even achteromkijken zeg ik. Dus wat we zullen doen is middels een tijdvenster ook kort aangeven wat we hebben gedaan. Kort naar de huidige situatie kijken, maar ik wil ook graag met u samen ook vooruitkijken. De Provincie noemt het inderdaad terecht Plan van Aanpak 2.0. Dat vind ik een hartstikke goede term. Intern hebben we het Duurzaam Bodembeheer genoemd. Waarom? Omdat we als DSM ook nog wel een stapje verder willen gaan en zeker ook over bodem na willen denken, maar daar kom ik ook straks op terug. 2000 was in ieder geval een belangrijk jaar omdat we in de periode ervoor hard gewerkt hebben om een besluit van de Provincie te krijgen om onze bodem aan te pakken. Het is wat klein, maar als het goed is ligt het straks ook bij de uitgang. We hebben gepoogd in één A4'tje aan te geven wat wij eigenlijk vanaf de beginperiode tot heden hebben gedaan en hoe wij de toekomst zien. Wat ik met u zal doen, ik zal dit in hoofdlijnen doornemen. Ik heb geloof ik zeven minuten voorzitter. Of een paar minuutjes meer, anders moet ik wel heel hard ... Tien minuten, nog tien minuten. Kijk dan kan ik even vooruit. Wat ik niet te veel wil doen is naar de periode voor 2000 kijken, dat heeft Martijn al gedaan. Ik wil u wel op een paar hoofdpunten meenemen zoals wij dat vanuit DSM hebben opgepakt. Wat eigenlijk ook al de vorige spreker zei, tot 1987 was er helaas nauwelijks besef in Nederland. Er werd te veel aandacht aan andere dingen besteed en niet aan de bodem. Dus 1987 is wel een belangrijk jaar. 1980 is het besef begonnen. 1 januari 1987 is de Wet bodembescherming in Nederland van kracht geworden en toen werden we met zijn allen veel alerter en serieuzer over de bodem. Dus met name in de periode 1987-1996, waren zowel overheden als bedrijven veel alerter op wat er in de bodem gebeurde en hoe je daarmee om moest gaan. Ook vanuit DSM is dat nadrukkelijk gebeurd. Wat wij in die periode hebben gedaan, is ook heel veel onderzoeken om naar de kwaliteit van de bodem te kijken. En de belangrijkere periode is de periode 1996-2000. Toen hebben we op echt de hele site, en dat is geen kleintje dat zei Edith al, het is een site van 800 hectare met heel bedrijven, heel veel onderzoek gedaan. Ik heb het nog eens nagekeken, voor uw beeldvorming: we hebben zestig onderzoeken gedaan. Heel veel verschillende ... [1:22:45] en echt maanden op het terrein actief geweest om de bodemsituatie in kaart te brengen. Dat is een intensieve periode geweest. In 2000 is die afgesloten met een beschikking en met een besluit. Dat was voor ons Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

ook een belangrijke dag. In juni 2000 hebben we een beeld van hoe wij verder met de bodem omgaan. Een belangrijke periode is uiteraard erna, ik kom ook langzaam richting '20-'21. In de periode 2000-2015 hebben we veel onderzoeken gedaan, Martijn heeft het erover gehad en ook aangegeven wat we in die periode hebben gedaan. We hebben vooral ook gekeken, wat is de kwaliteit van de bodem, hoe zit het ermee en wat kunnen we wel en niet doen. Belangrijk is uiteraard dat we vanaf het begin hebben gekeken dat er geen risico's zijn, dat gaf Martijn van Houten aan. Dat is voor ons natuurlijk essentieel. We zaten ook onder de maximaal toelaatbare normen zoals die zijn en daar zitten we nog steeds onder. Dat is denk ik wel een heel belangrijke, maar ook wij kijken wat we nog extra kunnen doen. In de afgelopen jaren, mevrouw Schippers zei het al, hebben we met name ook het Scherff-project gedaan. Ik zal er straks nog wat voorbeelden van geven, want ik denk ook dat het goed is dat u in de praktijk ziet wat we gaan doen. Het is natuurlijk mooi om over bodem ... Mag het nog voorzitter? Oké. Maar het is ook goed dat u in de praktijk in ieder geval ziet wat we doen, want plannen zijn geduldig maar ik denk ook dat het goed is dat u een gevoel krijgt bij wat wij op de site doen. Wat belangrijk is, en dan kijk ik vooruit en dan kom ik zo nog even terug op wat het rapport ons geleerd heeft, want wij waren ook blij met het rapport. Ook vanuit onze rol. Wil ik ook nadrukkelijk gezegd hebben. Ook voor ons is het een zoektocht. Ook wij zitten te kijken hoe we dingen kunnen verbeteren dus daar zaten ook goede voorbeelden in. Gedeputeerde Bult zei in het begin al, kijk ook naar de nieuwe inzichten, ontwikkelingen en neem die mee. En die hebben we ook meegenomen en daar kom ik zo op terug. Dus dit is wat wij in ieder geval voor de komende jaren zien, nadrukkelijk nog een stap verder gaan met bodembeheer en uiteindelijk willen we naar die duurzame site toe. En in die duurzame site is bodem gewoon een hartstikke belangrijk onderwerp. En als je dan iets verder kijkt dan is het ook belangrijk dat je zegt, nou je wil die bodem helemaal op orde hebben. En dan heb ik het over de periode 2030-2050 waarin we nadrukkelijk ook stappen willen maken, ook op het gebied van duurzaamheid. Dan maak ik het bruggetje naar bodem, voorzitter, en dan ga ik langzaam ook richting eindstreep. Wat voor ons van belang is, en dat zagen we ook nadrukkelijk in het rapport, dat we zeggen dat het goed is dat we dingen doen, maar dat we ze ook integraal doen. Wat u in dit plaatje ziet, het donkerblauwe deel links is wat we altijd al deden. Dat zijn die zogenaamde bronlocaties van voor 1987. Wat wij extra doen is dat wij ook nadrukkelijk kijken naar onze deponieën. Hoe we die goed en op een toekomstvaste wijze kunnen beheren. Dat is voor ons een belangrijke. En daarnaast heb je een aantal zogenaamde zorgplichtsaneringen. Dat zijn ook specifieke saneringen na 1987 die we nadrukkelijk willen oppakken. Dus wat wij willen doen, is met een integrale aanpak al deze thema's op een goede en verantwoorde manier oppakken. Samenvattend: vier ambities. Voorkomen van nieuwe bodemverontreiniging. Ik zou zeggen uiteraard, want we hebben het over het verleden maar tot de dag van vandaag zitten we, ik zou bijna zeggen, als DSM strak bovenop. We hebben serieuze, gerenommeerde internationale bedrijven die echt weten hoe ze met de bodem omgaan. Wij gaan die ook regelmatig auditen om ook te kijken of ze alles conform de regels doen en ook zorgen dat de bodem schoon blijft en er geen nieuwe bodemverontreiniging bijkomt. Dat is denk ik een heel belangrijke. Verder is het saneren van de historische verontreinigingen uiteraard belangrijk en daar op een goede manier mee omgaan. Structureel verbeteren van de bodemkwaliteit omdat we ook heel veel op de site actief zijn met nieuwe activiteiten: nieuwe bedrijven, nieuwe installaties, komt er grond vrij. En ook daar moet je kijken hoe je dat op een goede manier beheert. En tot slot, we hebben vier deponieën op de Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

site. Beter gezegd drie en ééntje erbuiten waar we op een goede en toekomstgerichte manier mee omgaan. En dat geldt ook voor zorgplichtsaneringen. Voorzitter ik heb nog een paar korte voorbeelden als dat nog mag? Mevrouw Edith Schippers noemde een aantal aantallen. Het is toch denk ik goed om daar een beeld van te krijgen. Ik zal even aan de kant gaan. We hebben een site van 800 hectare. Daar hadden we in 2000 500 peilbuizen geplaatst. We hebben door de jaren heen, dus de laatste twintig jaar flink wat pijlbuizen erbij geplaatst. En dat hebben we niet zomaar gedaan. Daar hebben we ook over nagedacht en gekeken waar die moeten zijn om daarmee ook een goed en duidelijk inzicht te krijgen in de verontreinigingssituatie. U ziet daarnaast het aantal individuele grondwateranalyses, dat gaat ergens over. Er zijn heel veel grondwatergegevens beschikbaar. Dat is wat betreft het grondwater. Als je naar de grond kijkt, ik had het al even over de TOP, is dat er heel veel grond op de site vrijkomt en ook weer wordt hergebruikt. Waarom hergebruiken? We proberen ook duurzaam te zijn. Het is zonde om grond af te voeren van de site en daarna weer zand of andere grond toe te voegen. Laten we dat vooral ook duurzaam doen. Ik denk dat we daarvoor moeten staan, want het gaat om grote hoeveelheden. De afgelopen twintig jaar hebben we 60.000 ton grond afgevoerd, waarvan we zeggen dat we de kwaliteit niet verantwoord vinden. Uiteraard zat daar ook verontreiniging in, maar we hebben ook zelf gezegd dat we vinden dat we de grond met deze kwaliteit niet op de site terug willen verwerken. Voor uw beeldvorming, dat gaat ook over aanzienlijke hoeveelheden. We praten over vier vrachtwagens per week die afgevoerd worden naar een erkende verwerker. Ook voor bodem, het gaat echt over grote aantallen. We hebben de site echt goed in beeld qua bodem. Voor uw beeldvorming, als grond vrijkomt onderzoeken we die. Tegenwoordig moet dat ook op PFAS zoals u weet. Dat is de nieuwe stof aan de lood zou ik bijna noemen. Dus we onderzoeken ook alle stoffen op PFAS en we kijken ook of die op de site terug verwerkt zouden kunnen worden. Om u gerust te stellen, we hebben een site die geen PFAS-probleem heeft. We hebben een site waar koolstof en stikstof wordt verwerkt en geen fluor. Wat dat betreft hebben we in ieder geval geen PFAS-probleem en dat willen we ook zo houden door dat te blijven controleren. Dan nog heel even kort: Scherff. Edith Schippers noemde het al. We hebben vanaf 2015 drie grote saneringen op de site opgepakt. Waarom? Omdat dat bronlocaties zijn waarvan we zeggen dat het goed is om die aan te pakken. De eerste zijn zogenaamde bron 12 en 21. Die zijn op de site, daar komen we niet goed bij omdat je daar echt gigantisch tussen de installaties in zit. Die hebben we van een bovenafdichting voorzien zodat we zorgen dat er geen regenwater in de bodem komt en het grondwater schoon blijft of in ieder geval niet extra verontreinigd wordt. Dat is een belangrijke voor ons. De tweede belangrijke is in de haven. In de haven hadden we helaas in het verleden een minerale olieverontreiniging. Dan praat ik dus ook over een historische verontreiniging voor alle duidelijkheid. Ook daar hebben we een installatie neergezet en die doet heel wat anders. Die doet een drijfllaagsanering. Dus die pompt het grondwater weg. En de laatste en misschien ook wel degene waar we het meest, trots is een verkeerd woord bij bodem, maar toch wel een heel belangrijke. Dat is een biologisch scherm dat we hebben aangebracht, echt midden op de site. Dat staat echt tussen de kabels en leidingen in. Dat is een scherm van 700 meter waar we inderdaad die injectielansen, waar Edith Schippers het over had, aangebracht hebben tot twintig meter diep. Dat zijn serieuze projecten kan ik u zeggen. Wat wij dus doen: injectielansen tot in het grondwater, twintig meter diep. Daar pompen wij lucht in. Die lucht zorgt dat de stoffen uit het grondwater oplossen in de lucht en die lucht gaat naar boven. We hebben zogenaamde schoorstenen gemaakt, dat zijn boringen iets verderop, waar we de lucht

Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

die vrijkomt zuiveren, op een biologische manier. Dat is wel interessant, we zuiveren die lucht met biologische massa van onze afvalwaterzuiveringsinstallatie. Dus het is een eigen patent dat we de biomassa van de afvalwaterzuiveringsinstallatie daarvoor gebruiken. Ik ben bijna aan het einde, voor de mensen die het hartstikke interessant vinden heb ik dit plaatje.

Misschien wat ver van afstand, maar wat u hier ziet is het grondwater. U moet zich voorstellen dat het grondwater niet op twee of drie meter diep zit, maar bij ons op twintig meter diep. Dus we hebben hier ... [onverstaanbaar 1:31:28] meter diep. We pompen lucht in de grond en het wordt zo via de schoorsteen weggewerkt. Je moet niet trots zijn denk ik op saneringstechnieken, maar dit is wel een innovatieve. En het is ook een heel substantiële om ons te helpen om de verontreinigingen op te lossen. Tot slot ons beeld, mijn beeld. DSM is volgens mij al meer dan veertig jaar bezig met bodem. Dat willen we ook blijven doen op een goede en serieuze manier. Ook graag met de Provincie. Ik zeg nogmaals ieder zijn eigen rol. Dat vind ik wel belangrijk in ieder geval op een goede en praktische manier. Daar wou ik het bij laten voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Horbach. Ik constateer dat wij waarschijnlijk samen onze eerste stage bij DSM hebben gelopen. Ik kan mij u niet herinneren, maar ik zat ook in een andere tak van sport. Maar de kroketten waren inderdaad lekker in de kantine. Dat klopt ja. Mag ik ook mevrouw Schippers bedanken voor de toelichting van uw kant. Dan wil ik nu graag de gelegenheid geven om vragen te stellen. Ik maak gelijk voor iedereen de ronde en als we dan alle vragen geïnventariseerd hebben dan is het het handigste denk ik om de antwoorden ook te clusteren. We laten het maar eens even gewoon gebeuren, we zien zo meteen wel wie wat beantwoordt. Ik begin gewoon voor mij aan de linkerkant. Ik had ook nog wat goed te maken. Ik begin bij de heer Hermans.

PVV (Hermans): Dank u wel voorzitter. Ja, er zijn een paar vraagjes. Ik had eigenlijk een heel betoogje voorbereid, dat ga ik niet doen. Het eerste waar ik behoefte aan had bij het lezen van het rapport was een situatieschets. Vanaf '71 heb ik mijn eerste schreden op dat terrein gezet, dus ik ben er regelmatig geweest. Ik mis ... [onverstaanbaar 1:33:15] met name ook voor de mensen die hier leek zijn op dat gebied om een stukje wijzer te worden. Dan heb ik net gehoord dat de rapportages samengesteld zijn zonder samenwerking met DSM. Dat vind ik een gemiste kans eerlijk gezegd. Dat had beter gekund. Dus ik vraag me eigenlijk ook af of het alleen een bureauonderzoek is geweest of dat men ook ter plaatse is geweest. Een derde vraag. U kunt het in het rapport lezen, ik heb een paar dingetjes hier opgeschreven, die zijn geconstateerd buiten de grenzen van het terrein. Benzeen, dichloorbenzeen, toluen, ammonium, sulfaat, cyanide. De rapporteurs spreken van één monitoringspunt buiten het DSM-terrein. Nou ik heb van DSM begrepen dat er punten zat zijn waar gecontroleerd en getest en gepeild wordt, hoe zit dat buiten het bedrijf? Ik hoorde mijnheer Van Houten zeggen dat er geen zorgen zijn over verontreinigingen voor de volksgezondheid. Waar leidt hij dat uit af? Ik bedoel, ruik ook weleens wat, dat is totaal niet wetenschappelijk onderbouwd. Hoe gaan we daar mee om dadelijk bij het Plan van Aanpak. Wordt dat nog geborgd of hoe zit dat verder. Dat waren eigenlijk mijn meest dringende vragen voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Hermans. Mijnheer Wolters Gregório.

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

SP (Wolters Gregório): Dank u wel voorzitter. Bedankt voor alle presentaties vanavond. Ik heb eigenlijk voor elke club wel een aantal vragen liggen. Zoals net al werd aangehaald, is bij mij ook vraag waarom DSM niet geraadpleegd is bij het onderzoek. Op zich is dat een heel logische stap om wel te doen. Zeker als je bepaalde dossiers niet compleet hebt of niet kunt vinden. Dat was eigenlijk de eerste vraag. Dan aan de Gedeputeerde, de POVI is nog niet vastgesteld. In hoeverre lopen we een risico op hiaten daarmee als we kijken naar ons Plan van Aanpak deel 2. In een van de presentaties stond: het grondwater komt in de Maas. Daar stond achter: rol Rijkswaterstaat. Ik vraag me af hoe de samenwerking tussen de Provincie en Rijkswaterstaat is om dat te monitoren en te controleren. Ja, de regisserende rol en de adequaatheid waren beide onvoldoende is de constatering. Dan constateer ik dat we twintig jaar ambitieeloos hebben gewerkt en daarbij de vraag hoe we de komende twintig jaar voor een veel ambitieuzere aanpak op dit vlak gaan. En of de Gedeputeerde zich kan voorstellen dat er veel Limburgers denken waarom de Provincie de afgelopen jaren niet gewoon veel strenger heeft gehandhaafd? En waarom steken we zoveel tijd en middelen in een samenwerking met DSM? Hoe stellen de directie en de Gedeputeerde deze inwoners gerust of hoe nemen we deze zorg weg dat wij tijd en energie verknoeien? Een taak waar we eigenlijk alleen maar een handhavende taak streng hoeven uit te voeren. Dan nog een vraag aan de dame en heer van DSM. De monitoring van de ruim 800 peilbuizen, gebeuren die puur in huis? Of wordt daar bijvoorbeeld de Provincie of het Waterschap ook bij betrokken. Als het alleen in huis gebeurt dan heb je de schijn van de slager keurt zijn eigen vlees, in dit geval keurt zijn eigen water. En mevrouw Schippers gaf aan dat de site een belangrijke economische waarde heeft voor Limburg met ruim € 10 miljard omzet. Dat onderschrijf ik, maar die omzet geeft gezien de winst toch ook juist extra mogelijkheden om daadkrachtig aan de slag te gaan of te blijven. En begrijp ik dan uit het verhaal van de heer Horbach dat 2050 wat DSM betreft het eindpunt is voor de saneringen? Of hebben we daarna nog werk te doen? Dus daar was nog de vraag waar de verdeling ligt. Zijn we dan helemaal klaar of hebben we dan een x percentage definitief afgewerkt. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Wolters Gregório. Mevrouw Schuurding.

PvdA (Schuurding): Dank u wel voorzitter. Een aantal vragen zijn al gesteld. Een aantal toevoegingen. Tijdens de presentatie werd in eerste instantie eigenlijk aangegeven dat alleen het beheersen van de huidige situatie ontzettend veel geld kost, dus dat eigenlijk de situatie daadwerkelijk zou moeten verbeteren. Vanuit DSM wordt aangegeven dat ze hier al actief mee bezig zijn. Een vraag aan de Gedeputeerde, is ons standpunt vanuit de Provincie dat dit geïntensiveerd moet worden of dat het eigenlijk op dit moment op de goede weg is en dat er gewoon meer tijd voor nodig is? Daarnaast is het denk ik voor ons met name dat de zorg ook over de omgeving gaat, voor omwonenden bijvoorbeeld. Hoe worden die waardes op dit moment in de omgeving van de Chemelot-site gecontroleerd? En lukt het ook daadwerkelijk om de verontreinigingen te isoleren op het terrein? Bij de conclusies uit het rapport over wat beter had gekund, zijn hier ook concrete gevolgen van aan te wijzen. Bijvoorbeeld als het gaat over de juridische tenaamstelling, wat is de impact daar geweest. Eén van de aanbevelingen was ook: organiseer de kennis, kunde en capaciteit. Betekent dit dat er ook bij ons in het cluster VTH daar uitbreiding aan wordt gegeven of wordt daar nog over nagedacht? Dat was het voor dit moment.

Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Schuurin. Mijnheer Westen.

GroenLinks (Westen): Dank u wel voorzitter. Ook dank aan iedereen voor de presentatie. Ik heb een aantal vragen. Eigenlijk ook weer dezelfde vraag. Waarom is DSM niet meegenomen in het onderzoek aangezien het zo'n grote opgave is en het juist belangrijk is dat DSM hier als eigenaar van de grond mee wordt genomen. Bij ons zitten de zorgen voor de bewoners. De tweede vraag is hoe informeren jullie eigenlijk de bewoners over de gang van zaken van de bodem? Van de situatie van de bodem? Dan werd er door de eerste persoon, de heer Van Houten gezegd dat je niet in alle gevallen verontreiniging hoeft weg te halen. Ik ben eigenlijk benieuwd wanneer niet en wanneer wel? En als laatste vraag ik zou ook graag concreet willen horen eigenlijk wanneer het Plan van Aanpak klaar is en wanneer wij die zouden kunnen verwachten? Nog even SMART maken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Westen. Mijnheer Loomans.

Partij voor de Dieren (Loomans): Ja dank u wel voorzitter en namens onze partij ook dank aan alle sprekers voor hun presentaties. En als chemicus moet ik bekennen dat ik nooit stage heb gelopen bij DSM, maar ik heb er wel gewerkt, dus misschien dat dat toch enige relatie geeft. Mijn vragen gaan dan ook een beetje richting techniek, want ik vind het wel interessante verhalen die we vandaag allemaal gehoord hebben. Ik moet heel eerlijk zeggen dat ik nog niet het hele verslag heb bestudeerd, dus ik reageer even op wat ik vandaag voorbij heb horen komen. De heer Van Houten had het inderdaad over... Hij maakt de opmerking dat er grondwater in de Maas terecht was gekomen en hij vertelde daar eigenlijk niet bij of dat schoon of verontreinigd water was. En als dat verontreinigd water was, wat zat daar dan eventueel in? Daar ben ik wel benieuwd naar. Dan de heer Horbach, hij vertelde een hoop interessante dingen over wat DSM allemaal op dat Chemelot-terrein doet. Ik was eigenlijk nieuwsgierig of dat hele pakket aan grondwater, dat op die Chemelot-site aanwezig is, in een bepaalde richting beweegt. En zo ja, gaat dat richting Maas of richting de bebouwde kom? Of staat het gewoon helemaal stil? En als tweede vraag, er wordt een heel grote hoeveelheid verontreinigde grond afgevoerd naar een erkende verwerker. Dan ben ik als chemicus even geïnteresseerd wat een erkende verwerker dan met die verontreinigde grond doet? Wordt dat uiteindelijk ergens gestort? Of wordt dat toch op de een of andere manier gereinigd? En is dat soort technieken in situ op de Chemelot-site bruikbaar? Want de heer Horbach vertelde, dat hij last had van veel koolstofverbindingen, als ik het goed begrepen heb, dus zeg maar organische stoffen. Die lossen slecht op in water, dus kan je daar dan op een andere manier ook eventueel op de plek zelf nog iets mee doen? Hij heeft natuurlijk het verhaal van die lucht verteld. Ik meen zelf wel eens op foto's iets gezien te hebben dat stoom de grond in geblazen wordt, zijn daar ook nog plannen voor? Of is dat langetermijndenken? Dan misschien nog een algemene vraag over de relatie van DSM en Chemelot. Want als ik het nu goed begrijp: DSM is nu de eigenaar van de Chemelot-site; aan de andere kant trekt DSM zich daar terug, met zo veel nieuwe bedrijven die zich op die site vestigen... Daarom ben ik eigenlijk nieuwsgierig naar wat er nu gaat gebeuren. Denkt men in die periode tot 2050? Blijft DSM ook op de langere termijn gewoon hoofdaansprakelijk voor deze site en dus dit hele dossier? Of zou er sprake van kunnen zijn dat op een gegeven moment ook de ondergrond en deze hele

Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

verontreinigingssituatie wordt overgedragen aan Chemelot, bijvoorbeeld Chemelot Site Services of iets dergelijks. Dus of daar iets over in de pen zit. Dat waren mijn vragen, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Mijnheer Richter.

50PLUS (Richter): Ja, dank u wel, voorzitter. Ook van mijn kant dank voor alle presentaties. En de hoofdvraag inderdaad is al meerdere malen gesteld: waarom is DSM er niet meer bij betrokken? Ik hoor mevrouw Schippers zeggen dat dat dan misschien ook van invloed geweest zou zijn op het rapport. Wat zijn dan concreet de veranderingen die dan in het rapport zouden kunnen plaatsvinden? En voor de rest sluit ik me inderdaad graag aan bij de vorige sprekers, en dat is al zo uitgebreid verteld dat ik daar niets aan toe te voegen hebben.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Richter. Mijnheer Van den Beucken.

LOKAAL-LIMBURG (Van den Beucken): Ja, voorzitter, dank allemaal voor de bevolgen presentatie. Ik ben in ieder geval blij dat ik er een stage bij heb, dat zal heel goed staan op mijn cv. Dus ja, ik ga straks verrijkt naar huis toe. Als ik even teruggraaf in mijn jeugd, dan kan ik me herinneren dat begin jaren '80, dat was net in de tijd dat ik langzaam afscheid begon te nemen van het jeugdjournaal en naar het grotemensenjournaal ging... Lekkerkerk toen zo aan de orde was. Dan spreek je over begin jaren tachtig. Ik denk dat het ongeveer 1981 moet zijn geweest en ik vind het zo frappant, voorzitter, dat ook de sprekers van DSM zojuist dat jaartal genoemd hebben, terwijl het knippunt eigenlijk 1987 was, dat zagen we in een andere presentatie. Dus ik tel dan dat we een voorsprong hebben van zes jaar bij DSM en dan hoop ik dat die voorsprong in de toekomst zo blijft. Het raadplegen van DSM hebben we denk ik al uitvoerig gehoord. Ik ben ook het woord compliance tegengekomen. Het volledige werkwoord, de infinitief, to comply, betekent 'ergens aan voldoen', 'voldoende'. Dus ik ga er even van uit, dat dat congruent met het rechtmatigheidsprincipe wordt genoemd in de presentatie. Zo niet, dan hoor ik dat graag, want dat maakt het wat makkelijker. Immers, ik heb als een van de weinigen geen toegang gehad tot deze twee stukken, dus ik moet het even doen met informatie die ik nu heb. Wat me ook triggert, is die meegaande houding. Want als die meegaande houding nou betekent meewerken, samenwerken, elkaar scherp houden, elkaar in de gaten houden, dan is dat goed. Maar ik werd er toch een beetje door getriggerd, want een meegaande houding kan ook een wat minder positieve lading hebben, dus dat moet ik nog een plekje geven, en daar wil ik eigenlijk misschien nog wel meer over weten. Even kijken... Ja, dat is volgens mij al genoemd: het criterium, of de criteria, voor het al dan niet weghalen van vervuilde grond. En hier wil ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Beucken. Mijnheer Meziani.

CDA (Meziani): Ja, dank u wel, voorzitter. Ook namens onze fractie bedankt voor de insprekers en de heldere presentaties. Ik had twee vraagjes staan, die deels ook al gesteld zijn. We hebben verschillende sprekers gehoord, en mijn vraag is: hoe wordt er samengewerkt, ook richting de Provincie? Wordt alle medewerking verleend? En hoe wordt die samenwerking ervaren vanuit alle partijen? De tweede vraag gaat over het informeren van de inwoners en de omgeving. Wordt dat regelmatig gedaan of bij incidenten? En hoe wordt het gedaan? Die vraag is ook al gesteld door collega's aan de rechterzijde. Tot zover, voorzitter.

Ruimte, Landbouw en Natuur – 11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Meziani. Mevrouw Jenneskens.

D66 (Jenneskens): Ja, voorzitter, er zijn al veel vragen gesteld. Allereerst ook dank voor alle presentaties. Ik heb in ieder geval geleerd, omdat ik na 1987 ben ontstaan, geen historisch geval ben, en ik vervang ook nog eens een collega die hier meer verstand van heeft dan ik. Maar ik heb eigenlijk een aantal vragen. De zelfkritische houding in dezen is denk ik te prijzen en als we in de spiegel kijken en weten waar het aan schort, dan moeten we ook samen verder gaan kijken naar die verbeteringen. En eigenlijk is de vraag dan ook, ervan uitgaande dat er voor mij ook een heleboel Statenleden geweest zijn die hier ooit naar hebben gekeken en na mij wellicht ook zullen zijn, kan ik het dan meemaken dat mijn kinderen daar dan stage gaan lopen? Tegen die tijd hebben ze waarschijnlijk vegetarische kroketten of wellicht hebben ze die al... Maar kan het dan nog steeds zo zijn dat er voorlopig geen nieuwe fabriek op Chemelot kan komen omdat het te duur is om de bodem eerst te saneren? En de vraag aan mezelf is dan ook altijd: hoe leg ik dan eigenlijk uit wat ik in 2021 vanuit die politiek heb gedaan en waarom? Ik weet dat er veel geschikte en competente chemici in mijn omgeving zitten, dus daar brand ik mijn vingers niet aan, maar we spreken heel veel met en over DSM, en dan kom je ook op 'wiens eigendom is het' en 'wie draagt er nu bij aan het ontstaan van potentiële bodembedreigingen'? En dan heb je Chemelot, maar je hebt ook Sabic en OCI en DSM. En dan heb je vervolgens ook nog Chemelot BV. En de zaak die ik mezelf afvraag, is eigenlijk: hoe nou de relatie van al die partijen zich verhoudt met het bevoegd gezag? En als Chemelot bijvoorbeeld onderhandelt met de RUD, die dan namens GS, die als ons bevoegd gezag optreedt, is ook de vraag hoe de Staten GS namens die Limburgers dan controleren en toezien op al die andere zaken? Dus de vraag is eigenlijk: hoe overzichtelijk en duidelijk en helder hebben we dat met zijn allen nu georganiseerd? Zitten er niet te veel stappen tussen en zou dat niet directer kunnen? En bieden eigenlijk de aanbevelingen die hier nu liggen ons daar dan genoeg basis voor? En nu heb ik misschien een beetje gevaarlijke vraag, maar de andere vragers wellicht ook wel. In de eerste presentatie werd genoemd dat er wat weinig ambtelijke en bestuurlijke betrokkenheid was, en bestuurlijk interpreteren wij graag als GS. Maar de vraag zou natuurlijk ook kunnen zijn: wat heeft PS gedaan om haar controlerende taak van GS in te vullen? Dus de vraag is of de Staten ook iets anders hadden moeten doen of dat we daar ook op een andere manier op moeten toezien in de toekomst? En dan als laatste nog heel eventjes, we hebben natuurlijk een VTH-beleidsplan en mevrouw Deben heeft een mooie presentatie gegeven. In de eerste presentatie kwam zorg voor kennis, kunde en capaciteit terug. Hoe vullen we dat met zijn allen in? Hoe verhoudt zich dat tot ons VTH-beleidsplan? Hebben we dat in huis? Kunnen we dat leveren? En in hoeverre zijn eigenlijk die aanbevelingen op dit vlak, die erop geformuleerd worden, misschien iets voor later om in een middeling op terug te komen? Dat is ook relevant voor andere zaken waarin wij, of dat nou vanuit de RUD is of vanuit een andere soort, moeten toezien op... Vergelijkbare situaties zijn er natuurlijk niet, maar wellicht wel op kleinere schaal. En als allerlaatste vraag had ik nog, in het begin kwam al terug 'de Limburgse aanpak is gelijk aan die van andere provincies'. Dat was een soort van 'ons beleid is dan denk ik niet heel slecht of goed'. Maar als we dan toch die zelfkritische bril op hebben, wat betekent dat dan? En zijn er ook niet gewoon andere voorbeelden van andere gebieden van andere provincies die dit al op een andere manier hebben ingeregeld waar wij wellicht iets aan hebben en van kunnen leren. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jenneskens. Mijnheer Vincken.

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

Samen voor Limburg (Vincken): Dank u wel, voorzitter. Mijn buurvrouw refereerde aan het feit dat ik en de heer Loomans geen musici zijn... Ja, nou ja, ik ga toch... Ik heb al een uurtje geleden gezegd dat ik maar weinig verstand van geld heb, maar ik ga toch twee vragen stellen over geld. De eerste vraag sluit een beetje aan bij wat mijnheer Van den Beucken zei: die meegaandheid van de toezichthouders vanuit de Provincie, zou dat niet te maken kunnen hebben met een verschil in opleidingsniveau c.q. salaris ten opzichte van bijvoorbeeld de plantmanagers? Mijn vraag is dus eigenlijk of onze eigen mensen eigenlijk wel opgewassen zijn tegen de deskundigen die gewoon op het terrein zelf lopen? Dus dat is eigenlijk een vraag over geld. En dan heb ik nog een vraag over geld: het is echt indrukwekkend wat in het rapport staat en wat ik ook gehoord heb. Ik ben nog enthousiaster na de uitleg van zonet. Prachtig, maar in feite staat of valt alles met geld. Hoe meer geld je erin stopt, hoe beter alles kan functioneren; een aantal vragen van voorgaande sprekers refereerden daar ook aan: Waarom doen we niet nog meer, nog meer, nog meer? Prima. Dat kost allemaal geld. En wat dat betreft vraag ik me af hoe wij staan in vergelijking met het buitenland, bijvoorbeeld heel kort bij, Wallonië. Als ik ze allemaal afspeel in het Maasbekken, u wilt het niet weten... Mijn concrete vraag is dus eigenlijk of we onze concurrentiepositie niet aan het ondermijnen zijn? Zo ja, moet er niet nog veel meer samenwerking komen met andere landen? Ik weet niet aan wie ik die vraag moet stellen, maar dat zal wel op een of andere manier op zijn plek terechtkomen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Wij houden dat zo meteen wel in de gaten. Mijnheer Westhoff.

Forum voor Democratie (Westhoff): Namens Forum bedankt voor de presentatie. Ik had twee vragen, maar die zijn eigenlijk al gedeeltelijk gesteld door de heer Loomans en mevrouw Jenneskens. Eentje heeft... Ik wil dat toch even iets duidelijker krijgen. Wie is eigenaar van de grond? Is dat DSM? Is dat Chemelot? Wie is daar aansprakelijk als er inderdaad dingen zijn? Die vraag is... Was mij niet duidelijk. En de laatste had te maken met de kwaliteit van het grondwater. Er werd gezegd dat er 800 peilbuizen zijn, maar ik heb niets gehoord over wat de kwaliteit van het grondwater is die daar gemeten wordt. Hoe slecht is die? Dat is mijn vraag.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Westhoff. Mijnheer Felix.

VVD (Felix): Ja, voorzitter, ik heb zelf geen aanvullende vragen. Op de eerste plaats dank aan alle sprekers. Duidelijk verhaal. Wat ik constateer is, dat het met de kennis van nu natuurlijk heel makkelijk is om terug te kijken op wat niet goed is gegaan, maar ik vind het wat dat betreft wel mooi om te zien dat vanuit het cluster VTH met enige voortvarendheid aan de slag wordt gegaan. Dus wat dat betreft mijn complimenten daar alvast voor. En misschien dan toch wel een vraag, ik ben nog wel benieuwd wanneer we dat Plan van Aanpak tegemoet zouden kunnen zien. Het is volgens mij ook al gevraagd, maar daar ben ik wel benieuwd naar.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Felix. Ik denk dat ik eerst naar de Gedeputeerde ga voor de algemene vragen en dan zijn er wat specifieke vragen gesteld die DSM het beste kan beantwoorden. En dan zijn er een aantal vragen gesteld die meer te maken hebben met, laten we zeggen, de aanpak van VTH. Dus misschien dat we in die volgorde kunnen doen? Overigens is het niet de bedoeling dat we dit in meerdere termijnen gaan doen, maar dat we dit nu in één keer afhandelen.

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

Gedeputeerde Burlet: Ik probeer gewoon zo veel mogelijk vragen te beantwoorden, De Griffie zal meeschrijven, dus als er vragen overblijven, voel u dan aangesproken en beantwoordt u dat. Dat zou ik zo willen voorstellen als dat kan. De laatste heeft een probleem, die moet alle restvragen beantwoorden. Nee, dan komen ze gewoon weer terug bij mij, laten we dat maar gewoon afspreken. Wat echt nog overblijft, daar kunnen we altijd misschien een keer schriftelijk op terugkomen. Goed. Een vraag van de situatieschets was in het begin even niet duidelijk, maar ik denk als er iets is, zou mijnheer Horbach misschien nog iets kunnen laten zien. We hebben die vragen een paar keer ...

De voorzitter: Misschien even... U krijgt de presentaties gewoon bij iBabs, dus kaartjes en dat soort dingen kunt allemaal zelf nog een keer terugkijken.

Gedeputeerde Burlet: Daar komen we in ieder geval op terug, laten we het zo afspreken. De vraag is een paar keer gesteld waarom DSM er niet bij betrokken werd, bij het onderzoek. Dat werd een beetje aangeduid door mevrouw Schippers, en misschien ook wel terecht. Dat onderzoek was echt helemaal bedoeld van: hoe doet de Provincie het nou? En dat is uitgebreid, min of meer, naar het dossier DSM. Dus het ging echt over hoe wij het intern gestructureerd hebben. Hoe hebben we het georganiseerd? Hoe zijn onze processen? Hoe zijn onze afspraken, onze dossiers? Enzovoort. En toen is het thema DSM eraan gekoppeld als groot dossier. En dat is echt nog steeds intern gebleven. We hebben naderhand natuurlijk wel al in een vroeg stadium de resultaten aan DSM teruggekoppeld, want het was toch wel zo duidelijk wat daaruit kwam dat we daar zeker met DSM over zijn gaan spreken en ook betrokken hebben. Dat komt in Plan van Aanpak 2.0 allemaal heel uitdrukkelijk aan de orde. Maar het is dus niet zo dat wij DSM wilden uitsluiten, zeker niet, maar de insteek was heel anders. Dat was echt bedoeld voor interne processen en organisatie. Het is dus niet zo dat we daar geprobeerd hebben daar een detour van te maken. Er is een paar keer gevraagd door personen hoe het nu buiten de grenzen van DSM is. Ik weet gewoon dat, en dat geldt voor lucht, voor water en wat er ook verder meespeelt, DSM overall meet om te kijken of juist niet een gevaar voor de buitenwereld zou kunnen ontstaan, voor de omwonenden. En mocht dat dreigen, en dat is een vraag die ook een paar keer gesteld is, bij IBC, die technologie die daarvoor gebruikt wordt, isoleren, beheersen, controleren, als een van die drie faalt, dan ben je gedwongen in te grijpen. Of beter isoleren of beter beheersen of beter controleren of echt misschien zelfs fysiek saneren. Dus dat is eigenlijk zoals het aangepakt werd, maar dat betekent letterlijk dat als je het goed doet met IBC, dus isoleren, beheersen, controleren, dan ligt daar iets wat eigenlijk, als een steen ligt en verder bijna geen invloed heeft. Of in ieder geval geen meetbare invloed meer heeft op de omgeving die een ingreep noodzakelijk zou maken. Dat is het systeem van IBC. Er is ook een vraag gesteld over de POVI. Er is geen conflictsituatie tussen BOVI en het onderzoek dat hier gedaan is, en zo ook niet met de regels en de uitvoering daarvan, dus wat dat betreft is dat geen issue. Wie wil daarover nog direct iets vragen?

De voorzitter: Mijnheer Wolters Gregório.

SP (Wolters Gregório): Ja, ik wacht netjes op de voorzitter. Mijn vraag is eigenlijk: omdat de POVI nog niet is vastgesteld, zorgt dat niet voor hiaten met het Plan van Aanpak 2.0? Dus niet zozeer met dit onderzoek, maar met wat we nog gaan ...

Gedeputeerde Burlet: Ja, ik snap de vraag, maar het Plan van Aanpak 2.0 zou kunnen leiden tot activiteiten die meer richting saneren of beheersen of ingrijpen gaan, en die zouden in principe zeker Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

niet moeten collideren met de POVI. Die kans is eigenlijk niet aanwezig. Het grondwater, ja, ook daar... Misschien kan mijnheer Horbach daarover straks terugkoppelen, die vraag over de kwaliteit van het grondwater is een paar keer geweest. Maar nogmaals, het cruciale van het meten en constant meten van die grondwaterkwaliteit, die geeft juist een beeld van: waar stroomt het naartoe, is het reden tot ingrijpen of kan het inderdaad, in de verontreinigingsgraad die het dan heeft, gewoon naar de Maas toe **[onverstaanbaar 1:59:54]**. Dat is eigenlijk zoals waarschijnlijk het meeste grondwater richting Maas gaat. Ik weet dat het bijvoorbeeld zo gaat voor Urmond. Een deel, onder Urmond door, en dan wordt van tevoren ingegrepen om ervoor te zorgen dat het water niet in Urmond in de kelders terecht komt, want er zitten fracties van benzeen ..., maar dat is wel een recentere ingreep. Dat wordt iedere keer beheerst en gemeten om te kijken of er ingegrepen moet worden. Er is ook gevraagd of we niet verkeerd bezig met handhaven. Er is geen reden tot handhaven geweest. Onderscheid dat goed: wij houden toezicht of inderdaad die IBC-terminologie en de manieren zoals het Plan van Aanpak gehanteerd wordt, of dat goed uitgevoerd wordt. Als er redenen zijn om te handhaven, dan betekent dat dus dat er overtredingen zijn of afwijkingen zijn waar niet op gereageerd wordt door DSM, dan pas zou je moeten handhaven. Dat is er niet geweest. Dat is dus wel belangrijk om te vermelden, want u zei dat; het is geen handhavingskwestie, het is een toezicht- en een beheersingssysteem. En we kijken of DSM inderdaad actief die rol op zich neemt en goed monitort, beheerst en controleert. Het eindpunt is een paar keer gevraagd. Ja, dat is natuurlijk heel moeilijk. In principe, als het IBC blijft, dan zou het bijna, het is een paar keer gezegd, eeuwig kunnen zijn. Dan praat je over termijnen dat je constant moet blijven meten. Natuurlijk zal het misschien iets verdunnen, zal het misschien iets afbreken, maar als je niets doet, dat is ook het ambitieuze dat daarbij dan optreedt, als je alleen maar IBC doet, dan gebeurt er niets. Die ingreep die mijnheer Horbach net liet zien, met die lucht, dan ben je actief iets aan het doen, dan ben je dus actief de bodemkwaliteit aan het verbeteren. Dan ben je dus niet meer IBC aan het doen, maar dan ben je echt actief aan het verbeteren en dan zou je inderdaad misschien binnen een bepaalde termijn in een situatie kunnen komen dat die grond dan schoon is, of in ieder geval schoon genoeg is om inderdaad niet meer actief iets te hoeven doen. In principe, als je alleen IBC toepast, zou dat kunnen betekenen dat je eigenlijk eeuwig... En daardoor worden die kosten ook zo hoog, en dan ben je ook eeuwig verplicht die monitoring te doen, die testen te blijven doen en te blijven controleren. Dat maakt het ook aantrekkelijk om te kijken of er met nieuwe technologieën, nieuwe kennis, nieuwe kunde misschien toch ambities hoger gelegd kunnen worden en betere doelen bereikt kunnen worden. Dus, mevrouw Schuur, dat is ook een beetje uw verhaal, de vraag die u stelde over IBC natuurlijk ...

De voorzitter: Mevrouw Schuur.

PvdA (Schuur): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik snap uw uitleg; de vraag is of volgens de Provincie dat eeuwigdurende IBC-beleid op dit moment voldoende is volgens ons beleidsplan of dat wij aansturen op die verbeteringen.

Gedeputeerde Burlet: Ja, plan 2.0 is juist bedoeld om daar inderdaad meer ambitie te krijgen. Maar ik merkte wel aan het verhaal van DSM zelf dat als wij dat tegen hen zeggen, ze zeggen: wij hebben al heel veel ambitie, wij doen al heel veel extra bovenop wat eigenlijk nodig zou zijn. Maar nogmaals ik denk dat het met name het integrale en de ambitie hoger leggen is, dat zijn de dingen die u volgens mij in het Plan van Aanpak kunt terugvinden. En dat wij als Provincie onze rol daarin beter moeten pakken. U hebt gevraagd of het gevolgen kan hebben de juridische beschrijving en benamingen die er Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

geweest zijn. Tot nu toe niet, maar voor de toekomst moeten we gewoon zorgen dat het niet voorkomt, dat het niet zou kunnen leiden tot juridisch geharrewar. De bewoners informeren. Als er geen reden is om te informeren dat er enige dreiging, enig gevaar is of enige actie ondernomen moet worden voor dat grondwater, wordt er ook niet actief geïnformeerd naar de bewoners toe dat er iets is. Want dan pas moet je ingrijpen, zo ook met luchtkwaliteit en met grondkwaliteit. Als er transmissie, emissie zou plaatsvinden of dreigt plaats te vinden, dan moet je gaan informeren. Het is ook een paar keer opgemerkt dat er in de laatste twintig jaar geen reden is geweest om dat te hoeven of moeten doen. Er is een paar keer gevraagd naar de timing. Het is eigenlijk de doelstelling op 1 oktober dit Plan van Aanpak 2.0 klaar te hebben en wij proberen als GS om het voor eind van het jaar geaccordeerd te hebben. En dat is natuurlijk ook heel interessant, die vraag is me gesteld door mevrouw Jenneskens, of het niet iets is wat ook PS zou interesseren. Ik denk dat er best nog wel een moment is waar we misschien het gesprek met elkaar zouden kunnen aangaan over dat thema, maar dat moeten we tegen die tijd maar bekijken. De vraag is ook een paar keer gesteld: DSM is eigenaar van de site. Punt. DSM is eigenaar van de problematiek. Punt. Dat zijn twee verschillende dingen, dus ook als nu de grond kaal verkocht zou worden, blijft DSM in principe, tenzij daar echt juridisch iets aan geconstrueerd wordt met weet-ik-wat-voor afspraken en toestanden, en de Provincie moet daar actief bij betrokken worden, want wij zijn bevoegd gezag, maar als de grond kaal zo verkocht zou worden, dan blijft DSM eigenaar van de problematiek van voor 1987. Dus dan is die vraag denk ik wel duidelijk beantwoord. Ja, Lekkerkerk is een paar keer genoemd. Ik denk juist dat Lekkerkerk de aanleiding geweest is voor die bepaling uit 1987, om die grens te nemen. Men heeft zo veel geleerd van die vreselijke omstandigheden en toestanden die daar allemaal gebeurd zijn, en niemand kon aansprakelijk gesteld worden. Toen is die afspraak wettelijk gemaakt: voor 1987 blijft u historisch verantwoordelijk voor de verontreinigingen die daar geweest zijn. En ik denk dat de meegaandheid die een paar keer genoemd, niet bedoeld is geweest om vriendelijk mee te werken. Nee, het is vaak geweest: meedenken, maar dan buiten je rol komen. Je moet als Provincie iedere keer in je rol blijven, weten wat je moet. Je hebt toezicht te houden, je mag zeker natuurlijk helpen en bedenken, maar je moet die rollen helder blijven scheiden van elkaar. Je moet het niet gaan vermengen, want dan loop je het risico dat je meegezogen wordt. Er is ook een paar keer gevraagd om de bestuurlijke verantwoordelijkheid wat dichter naar ons toe te trekken, omdat het zo goed ging, tussen aanhalingstekens. Rustig aan, het ontwikkelt zich goed, DSM deed uitstekend haar best, liet zien dat ze iedere keer bereid waren die verhalen te doen. Dan wordt ook op dat moment de neiging groot om het mandaat steeds lager te leggen in de organisatie. Binnen het Collegeakkoord van 2019 stond heel duidelijk: nee, we trekken dat weer dichter naar ons toe als bestuur, dus als GS. Als PS zich daar aangesproken voelt, dan is dat natuurlijk iets wat zij ook worden. Toen kunnen doen. Maar dat is dus de reden geweest waarom we het meer naar ons toe getrokken hebben. Ja, mevrouw Jenneskens, als het gaat over sanering, over de grond en uw kinderen, daar worden juist die grenzen gelegd. Maar in ieder geval zijn die vier niveaus belangrijk. Je hebt industrie, je hebt bewoning, je hebt natuur en je hebt agrarisch, die niveaus zijn verschillend. Als het eenmaal goed is voor de industrie, dan is daar de verplichting om daar iets aan te doen, die valt weg, tenzij je het zou willen herontwikkelen tot bewoning, dan krijg je weer een totaal andere situatie. Maar zolang het heel duidelijk industriegrond is, dan ligt daar ook de normering voor wat toegestaan is. Dus het zijn wel verschillende normeringen: in het ene geval mag het er niet zijn, in het andere geval mag je erin zwemmen, ik overdrijf nu een beetje. Nieuwe verontreinigingen vallen natuurlijk onder nieuwe wetgeving. Die worden ook acuut aangepakt, dat is al een paar keer genoemd. Die vallen niet onder de historische verontreiniging, die hebben een heel andere aanpak: als ik nu iets doe, ben ik direct verplicht om het aan te pakken en te

Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

saneren en te reinigen waar mogelijk. Ambitie, dat is wel iets wat vaker gezegd zal worden. Meegaandheid: nee. Ik zou het zeker niet in opleiding en salaris willen uitdrukken, mijnheer Vincken, het is wel een interessante invalshoek, maar ik denk dat de ambtenaren hier stevig genoeg in hun schoenen staan. Maar je kunt je wel altijd afvragen of ze altijd genoeg informatie hebben. Daar moet je constant iedere keer weer opnieuw op inzetten om te zorgen dat ze de juiste opleiding, de juiste scholing krijgen die misschien de nieuwste inzichten bijbrengen.

Samen voor Limburg (Vincken): Mijnheer Burlet, misschien zijn mijn vragen voor de ambtenaren die zich daarmee bezighouden aanleiding om loonsverhoging te vragen.

De voorzitter: Ik stel voor dat de Gedeputeerde u dat bij mededeling portefeuillehouder bericht als dat zo is.

Gedeputeerde Burlet: Ik weet dat er onderhandelingen over zijn, maar goed... laat maar gaan. De vraag **over Wallonië is een beetje moeilijk te beantwoorden voor mij, maar ik wil best een keer gaan kijken hoe dat over de grens geregeld is. Maar dat zal ik dan als toezegging naar me toe nemen**, ik weet alleen niet wanneer ik daar een antwoord op kan geven, maar ik wil het graag als onderzoek met me meenemen. **En dat geldt ook voor de vraag die ging over de andere provincies, ik wil ook dat meenemen naar de BAC MTH waar ik zelf voorzitter van ben, om te kijken of daar andere inzichten zijn. Die twee dingen wil ik wel alvast toezeggen.** Dan heb ik volgens mij hetgeen ik kon beantwoorden en mag en durf te beantwoorden, gehad.

De voorzitter: We zijn nog niet klaar met de vragenronde, maar mijnheer Van den Beucken, u wilde nog op de heer Burlet reageren?

LOKAAL-LIMBURG (Van den Beucken): Ja, dank u, voorzitter. Ja, nogmaals, ik heb het nog niet mogen inzien, dus ik moet navigeren op wat ik hier allemaal gehoord heb. U hebt een helder antwoord gegeven waarom de DSM niet betrokken is, alleen heb ik nog een vervolgvraag. Zou het voor het onderzoek zelf, dat ik nog niet gelezen heb, wat uitgemaakt hebben, en zo ja, wat? Dat is eigenlijk de vraag.

Gedeputeerde Burlet: Die vraag zou ik graag willen doorgeleiden aan Carola of aan mijnheer Horbach. U krijgt zo meteen een antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

D66 (Jenneskens): De heer Burlet zei net: hoe zit dat met de Staten..., zou het niet verstandig zijn om..., dat zien we te zijner tijd wel... Ik dacht, misschien kunnen we dat even scherp maken, want volgens mij zijn **de Staten heel erg geïnteresseerd en is het heel verstandig dat we hier ook vanuit de Staten verder over spreken. Dus kunt u mij toezeggen dat u, zodra het aan de orde is, dat op een manier sonderend ...**

Gedeputeerde Burlet: Van harte.

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

De voorzitter: Waarvan akte. Wordt genoteerd. Ik kijk even verder, misschien eerst naar Witteveen+Bos. De heer Van Houten had ... Waren er nog vragen die u ...

De heer Van Houten: Een van de vragen was inderdaad: als DSM het rapport eerder had gezien of betrokken was bij het onderzoek, zou het dan nuancering hebben opgeleverd, zouden de resultaten anders zijn geweest? Zoals wij hebben aangegeven, hebben we het onderzoek inderdaad in een soort snelkookpan uitgevoerd en hebben we ook expliciet aangegeven dat het op onderdelen onvolledig kan zijn omdat we DSM bijvoorbeeld niet gesproken hebben. Ik denk zeker dat, als we dat hadden kunnen doen, dat er duidelijke aanvullingen waren geweest, op onderdelen zal DSM zeggen: die informatie is beschikbaar, die hebben we hier of wat dan ook; dan was dat zeker in het rapport meegenomen. In aanvulling daarop kan ik wel aangeven dat natuurlijk het tweede rapport, waarin de specialist vanuit de Provincie Limburg zelf aanvullingen heeft gegeven, een andere duiding aan onze boodschap heeft gegeven, dat is al een stuk verrijkt met de antwoorden die gegeven zijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Houten. Ik kijk naar DSM. Mevrouw Schippers.

Mevrouw Schippers: Dank u wel. Even voor de goede orde, voordat er misverstanden ontstaan, wij vinden het een goed onderzoek. Wij zeggen alleen dat er een aantal conclusies zijn die, als wij betrokken waren, anders waren geweest. Ik kan er twee noemen. De een gaat over het grofmazig opgezette netwerk. Wij hebben naar aanleiding van een Arcadus-rapport over ons netwerk al enige tijd geleden actie ondernomen en vandaar dat we die 800 peilbuizen ook hebben bijgezet waar die wat ons betreft hadden gemoeten. Ook dat het grondwater niet is verbeterd, daarvan hebben wij een ander beeld. Wij zijn van mening dat dat wel het geval is en dat is toch een belangrijke conclusie. Maar goed, misschien dat daarover nog gedelibereerd kan worden tussen de deskundigen. Even voor alle helderheid: DSM is grondeigenaar. En de grondeigenaar is verplicht om die grond goed te beheren en mocht die grond verkocht worden, dan zal de volgende eigenaar die grond goed moeten beheren en die zal dus ook daar afdoende financiële zekerheid op moeten geven, dat de grond goed beheerd kan worden. Wij werken goed samen met de Provincie, ik denk dat dat ook nodig als je de ambitie hebt om op 1 oktober een nieuw Plan van Aanpak gereed te hebben in deze complexiteit. Het is ook van groot belang is dat je, ieder in zijn eigen rol en met zijn eigen verantwoordelijkheden, dat wil ik heel helder stellen, goed contact hebt en samenwerkt. Dat je elkaars kennis ook nodig hebt in de zin van: wat moet er dan geleverd worden daar en wat heb je van ons nodig? Dus die samenwerking is cruciaal, 1 oktober is hartstikke ambitieus, maar wij gaan daar helemaal voor. We hebben er ook een team voor vrijgemaakt. Normaal, heb ik me laten vertellen, doe je er jaren over, dus dit is echt superambitieuze. Maar ik denk ook dat we dat moeten doen, ook omdat we met zulke innovatieve toepassingen als Harry net heeft toegelicht, wat we met Scherff hebben gedaan... We willen heel graag verder met die bodem; dus we hebben ook met elkaar wel ambities op dat terrein. Dus die samenwerking is goed. Nieuwe vervuilingen door nieuwe bedrijven of door oude bedrijven moeten worden opgeruimd. Dus dit gaat over historische vervuilingen, als er nieuwe vervuilingen zijn moeten die ook worden opgeruimd.

De voorzitter: Mijnheer Horbach.

De heer Horbach: Ja, ik kan nog een aantal vragen beantwoorden. Het beeld, toen ik tweeënhalf jaar geleden ben begonnen bij DSM, heb ik ook de vraag gesteld: wat is nu eigenlijk jullie ambitie op het Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

gebied van bodem? Maar toen was de boodschap naar mij: Harry, we willen vooruit en we willen ook innovatief bezig zijn. En volgens mij lukt dat ook. We zijn er nog niet, laat dat duidelijk zijn, want het is ook soms bloed, zweet en tranen. De technieken die ik laat zien, zijn ook van de lange termijn, maar we zijn er wel nadrukkelijk mee bezig en dat doen we graag. Dus we willen wel nadrukkelijk vooruit. Dat is één. Dan even over dat woordje 'meegaand'. Volgens mij valt het wel mee; ik ben verantwoordelijk voor bodem en ruimtelijke ordening, ik zie heel veel mensen van het RUD die strenge vragen stellen, misschien komt dat doordat Claudia nu aan het roer staat, ik weet het niet. Maar ik zie heel veel mensen op de site, nee, zonder gekheid, ik zie heel veel mensen die vragen als een vrachtwagen van de site af gaat: waar die vrachtwagen naartoe gaat, hoe dat allemaal zit, of hij naar het buitenland gaat? Dus wij krijgen vragen, we geven ook goede antwoorden. Wat ik wel merk is, dat de regelgeving complex is, dus dat is wel een aandachtspunt. Dat hebben we afgesproken in het Plan van Aanpak 2.0, duurzaam bodembeheer Chemelot, om ook samen met de Provincie en het RUD nog eens goed te kijken naar de regels die we in 2000 bedacht hebben. Ik denk dat dat wel belangrijk is. Dat over de meegaandheid. Nog een paar dingen, voorzitter. De bewoners: we moeten wel goed nadenken waar we het over hebben. Het grondwater zit twintig meter diep. Een normale bewoner heeft daar ook geen last van, als ik het zo mag zeggen. Gelukkig is het ook qua kwaliteit niet aan de orde, dat het een bijzonderheid is. Maar het grondwater zit natuurlijk heel diep, dus daar heb je geen last van. Op de site is al heel lang geleden besloten om geen grondwateronttrekkingen meer te hebben, dat is belangrijk. Er zijn ook geen tot nagenoeg geen grondwateronttrekkingen in de omgeving, dus dat is belangrijk om te zeggen. Ik kijk even naar mijnheer Westhoff, hij vroeg zich af hoe slecht het grondwater was.

Forum voor Democratie (Westhoff): Dat is inderdaad de vraag, heeft u daar kaarten van?

De heer Horbach: We hebben heel veel kaarten, en mevrouw Schippers zei het al: er zijn heel veel kaarten, heel veel analyses en qua slechtheid valt het wel mee. Kijk, u moet zich realiseren dat de site honderden jaren oud is. Er is heel veel met chemicaliën gewerkt, maar meten is weten zeg ik altijd, dus weten we goed hoe het zit. Ik hoorde een van de eerste sprekers, die noemde een hele hoop chemische stoffen op, volgens mij mijnheer Loomans. Dus dat is hartstikke goed, ik ben ook blij dat u het rapport goed gelezen heeft. Kijk, wat wij natuurlijk doen met die saneringsmaatregelen, doen we niet voor niets. Dus als u het over die koolwaterstoffen heeft, dan is dat biologische scherm met name voor het afbreken van organische stoffen, want daar heeft u het over. Dus zo zitten we nadrukkelijk te kijken. Een ander punt was het al dan niet fijn- of grofmazige meetnet. Daarbij hebben we inderdaad van gezegd dat wij daar een ander beeld bij hebben. Door de jaren heen hebben wij het meetnet flink aangevuld, wat een aandachtspunt is, dat we van een aantal plekken zeggen dat het best nog wat dichter mag, dat daar best nog wat meer peilbuizen mogen. Dat is met name aan de noordkant van de site. Ook de stoffen die u noemt, daarbij gaan we ook gewoon goed kijken hoe of wat... Want het punt met grondwater is, is dat je niet in de bodem kunt kijken. Dus je moet eerst goed weten hoe de kwaliteit is voor je al saneringsmaatregelen gaat toepassen. Dus meten is weten, we zijn er nog niet, maar dat houden we in de gaten. Er was een vraag over de technieken meer op de site... Ik zei u vanuit het verleden al, toen we ooit met biologische landfarming zijn begonnen. Maar het is vaak toch lastig. Het is leemhoudende grond, waar je slecht verontreinigingen uitkrijgt. Dus de grond die we niet kunnen reinigen gaat naar een verwerker, en uw vraag was wat dat voor verwerkers zijn. Vaak is het lastig: het is leemhoudende grond, soms met zware metalen, soms met PAK, die kun je slecht verbranden, dat weet u. Men probeert vaak om met extractie of met andere methodes de grond

Ruimte, Landbouw en Natuur – 11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

schoon te krijgen en dan wordt die als het kan nuttig toegepast. Vroeger was het dan redelijk gebruikelijk om dat in een geluidswal te doen, dat is tegenwoordig ook niet meer zo duurzaam, dus het is toch meestal lastig om grond goed te verwerken. U weet, denk ik, dat de reinigers de laatste jaren ook wel problemen hadden door het hele PFAS-gebeuren, dus dat was wel lastig. We zijn zelf in ieder geval blij dat we een goede TOP hebben, de tijdelijke opslagplaats waar we voldoende ruimte hebben om de grond op te slaan. Ik kijk even naar de voorzitter, naar Edith Schippers... Volgens mij zijn dat voor mij de belangrijkste vragen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Horbach. En dan last but not least de uitvoering: mevrouw Deben.

Mevrouw Deben: Dank u wel, voorzitter. Ja, inderdaad, even de focus op de uitvoering. Naar capaciteit, kennis en kunde werd gevraagd. Misschien even ter verduidelijking: we hebben 5 projectingenieurs bodem, bij mijn aantreden bij het cluster heb ik geconstateerd dat zij op dat moment niet meer allemaal bezig waren met bodemzaken, omdat vooruit werd gekeken in het kader van de Omgevingswet. Mensen ontwikkelen zich, maar met de stand van nu en met de kennis van nu en met onder andere dit rapport hebben we gezegd: collega's, even terug naar je post, terug naar je vakgebied. Dat is inmiddels ook al ingeregeld, is ook al zo opgepakt, het zijn allemaal deskundige mensen die al dan niet betrokken zijn of bij sanering in de breedte in heel Limburg of specifiek bij DSM. Dus daar zie je ook wel misschien de goede samenwerking en de oplossingsgerichte aanpak van deze collega's. Dat klopt, in aanvulling op de Gedeputeerde Beleid, het is goed en belangrijk om in je eigen rol te blijven; en daarom hebben we ook nu voor het Plan van Aanpak, denk ik, samen met DSM een goede projectstructuur opgezet waarin iedereen duidelijk heeft: welke rol heb ik, wat is mijn bevoegdheid in die rol, hoe pak ik dat aan en hoe regelen wij dan de informatiestromen daarin? En dat is dan weer het verhaal van de mandaten. De clustermanager bij VTH heeft best veel mandaten voor allerlei typen zaken die wij in de rol van bevoegd gezag wegzetten; maar hier hebben we gezegd: belangrijk issue, we gaan samen dit oppakken, dus we moeten goed en tijdig ons bestuur c.q. u als Staten informeren. Dat is ook wel een verandering die we op dit dossier onder andere, maar wellicht ook op andere dossiers, hebben ingezet. Dan nog even het opleidingsniveau: ja, ik sta voor de mensen en voor het opleidingsniveau dat er is. Daarbij komt wel, die kanttekening wil ik wel plaatsen, we hebben afspraken met de directie gemaakt: als we iets nodig hebben omdat we denken dat we een slag moeten maken, nu of misschien even iets later, dan zullen we dat doen, maar altijd weloverwogen. We gaan niet zomaar mensen inhuren of zelfs misschien aanstellen als dat op een andere manier kan, maar we kijken er wel continu naar dat we de juiste mensen met de juiste competenties op die plekken kunnen zetten, zodat we samen een goede taak kunnen uitvoeren.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Deben. Dan wilde ik het slotwoord aan de Gedeputeerde geven. Aan u het laatste woord, maar niet helemaal want u hebt nog wat toezeggingen gedaan dat we er nog een keer verder op doorpraten, maar daar komen we nog wel op terug. Mijnheer Burlet.

Gedeputeerde Burlet: Laat ik het zo zeggen, als je het validatierapport op je laat inwerken is het in eerste instantie misschien even slikken. Maar ik denk dat het belangrijkste is: die aanbevelingen moeten juist dingen zijn waar we om gevraagd hebben en die straks ook in het Plan van Aanpak 2.0 door DSM opgepakt worden en meegenomen worden. Dus ik denk wat dat betreft: uitstekend, we zijn op de goede weg, we zijn de organisatie aan het pakken, we zijn onze rol aan het pakken, we zijn Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

goed aan het samenwerken, en dat is al heel erg belangrijk. Nogmaals: 1 oktober Plan van Aanpak 2.0, dat is ambitieus, maar we gaan het doen samen. Dus wat dat betreft is dat heel mooi. En dat geeft ook vertrouwen, denk ik, als dat zo op die manier kan; en we proberen inderdaad voor het eind van dit jaar dat het ook door GS goedgekeurd kan worden. Ik wil eigenlijk iedereen ontzettend bedanken, iedereen thuis die het volgehouden heeft om het hier allemaal bij te wonen, die ook heeft geprobeerd om de chemie te begrijpen en te beoordelen. Ik wil ook onze gasten en sprekers hartelijk bedanken, Claudia, Carola, Edith, Harry en Martijn. En ik wil met name DSM bedanken dat ze zo open hebben gesproken over hun ambities en hun aanpak en hun precisie; ik denk dat dat ook te waarderen is, dat ze die tijd genomen hebben, dus we hebben ook nog eens een keer extra dank. Dus bij dezen voorzitter, ik wil het daarbij laten en we gaan hier vol goede moed en samen mee verder.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Burlet. Daarmee sluiten we dit bespreekpunt af. Dat betekent dat ik aan de Griffie vraag om het slotje nu ook van het stuk af te halen in iBabs, want er werd net even gezegd: ik kon het niet inkijken. Ja, dat had inderdaad te maken met het feit dat er een onderscheid tussen Statenleden en burgerleden wordt gemaakt. Misschien even een aandachtspuntje voor het vervolg, maar dat komt nu helemaal goed. En de presentaties worden gewoon bijgevoegd in iBabs, en bij de uitgang liggen ook nog stukken. Ik schors nu de vergadering voor vijf minuten; ik heb het nu 20:24 uur, dus als u tegen half negen weer aansluit, niet allemaal tegelijk op de koffieautomaten afduikt, dan hebben wij zo meteen nog een agendapunt. En inderdaad dank aan alle sprekers.

[SCHORSING]

De voorzitter: Dames en heren, ik stel voor dat wij weer gaan beginnen. Wij gaan 21:00 uur avondklok waarschijnlijk niet halen, maar er liggen hier formulieren. Dat is overigens geen vrijbrief om tot 23:00 uur hier te blijven, maar u kunt in ieder geval de formulieren hier krijgen als u die nog niet heeft en dan invullen. Ik zou u willen voorstellen om even een wijziging in de agenda te bespreken. We hebben net het stuk over de starterslening toegevoegd, dat gaat dus naar morgen. Als wij dan een berekening maken van de gewenste tijd, dan komen wij er in het meest optimistische geval op uit, dat wij morgenavond rond een uur of zeven klaar zouden zijn. Ik weet niet hoe het u vergaat op vrijdagavond, maar ik word over het algemeen na vijf uur op vrijdagavond een beetje chagrijnig, zeker als we dan niets te eten krijgen en zo, en dat zou wel erg veel afbreuk doen aan de kwaliteit van de behandeling. Ik zie daar iemand die morgen gaat trakteren. Maar het voorstel zou concreet zijn, omdat we nu toch inmiddels volgende week vrijdag hebben toegevoegd als punt op het hele blokje Natuur, want morgen staat dan nog het verzoek van het CDA over de boerenlandvogels maar ook het verzoek van de SP, om dat naar volgende week vrijdag... Dan hebben we het hele blokje Natuur volgende week vrijdag bij elkaar en dan zouden wij morgen ook een redelijk christelijke tijd klaar moeten zijn en dan bent u zeer zeker allemaal voor de avondklok binnen. Is dat een idee? Mijnheer Wolters Gregório?

SP (Wolters Gregório): Ja, dank u wel. Dan hebben we het alleen over de rondvragen die zijn binnengekomen?

De voorzitter: Ja, maar volgende week staat ook nog het verzoek van de Partij voor de Dieren op de agenda.

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

SP (Wolters Gregório): Ja, want de rondvraag die ik heb gaat over iets dat waarschijnlijk aanstaande maandag op de planning staat om uitgevoerd te worden, dus dat wordt dan lastig om het er de vrijdag daarna nog over te gaan hebben. Dus kunnen we dan alleen die rondvraag doen? Of is dat lastig voor de Gedeputeerde?

De voorzitter: Is Gedeputeerde Mackus morgen wel in huis? Dat zou wel moeten kunnen, lijkt me. Ja, dat lijkt mij wel. Laten we dat maar in principe zo afspreken. Akkoord?

7.2 Op afstand maar in verbinding; Eindrapportage artikel 217a onderzoek naar de uitvoering van de VTH-taken bij Brzo-/Rie-4-bedrijven door de RUD ZL

De voorzitter: Dan zijn wij nu bij punt 7.2, de eindrapportage onderzoek naar de uitvoering van de VTH-taken bij de RUD Zuid-Limburg. U heeft in de toelichting gezien dat dit onderzoek ook bij de Controlegescommissie is besproken. Daar is het vooral uiteraard apolitiek besproken. De Controlegescommissie is van mening dat er geen verder onderzoek nodig is, maar dat het onderzoek voldoende handvatten biedt om een aantal vervolgstappen te zetten. Maar er zijn ook aanbevelingen opgenomen waar een relatie is gelegd met de rol van Provinciale Staten zelf. En het voorstel is wel om die aanbevelingen hier te bespreken. U heeft ook het deelverslag van de controlegescommissie erbij gekregen en u ziet dat de Controlegescommissie ook aan Gedeputeerde Housmans al een aantal vragen heeft gesteld en dat die ook beantwoord zijn. En doel van deze behandeling is dus vooral om naar die drie aanbevelingen te kijken, kijken hoe u ertegenaan kijkt en kijken welke vervolgstapjes u dan gaat voorstellen. Dan kunnen we vervolgens even kijken of daar een meerderheid voor is en dan kan de Griffie vervolgens de uitkomst uitzetten bij de juiste personen of clusters in deze organisatie. Ik begin nu gewoon hier aan mijn rechterkant, mijnheer Felix.

VVD (Felix): Voorzitter, dank. De VVD heeft met veel belangstelling kennisgenomen van voorliggende eindrapportage. Wat ons betreft een goede rapportage met heldere conclusies en daaruit voortvloeiende aanbevelingen. En er zijn conclusies en aanbevelingen waar we zeker iets mee moeten, maar ik constateer boven alles dat blijkt dat RUD Zuid-Limburg technisch-juridisch een taakvolwassen uitvoeringsorganisatie is. En ik hecht eraan om dat nadrukkelijk te benoemen aan de voorkant, zonder dat wij natuurlijk het belang en de urgentie van de uitkomsten van het onderzoek tekort willen doen. Ik zeg daarbij ook meteen dat ik eerder verbaasd zou zijn eigenlijk als er niets meer te verbeteren viel in plaats van de conclusies en aanbevelingen die nu voorliggen. De rapportage vormt als zodanig een fundament om nu verder op voort te bouwen, en in die zin is de VVD blij dat het College die aanbevelingen reeds heeft overgenomen die betrekking hebben op het College zelf. In dat verband zou ik de Gedeputeerde in algemene zin willen vragen welke stappen er alvast zijn genomen sinds het verhandelde in de Controlegescommissie van 22 januari jongstleden. En dat ter inleiding. Dan de aanbevelingen die raken aan het werk van PS zelf, en ik ga dan nader in op de conclusie 5 en de aanbevelingen 5.1, 5.2 en 5.3. Geconstateerd wordt dat de leden van de Provinciale Staten overall een beperkt beeld en begrip hebben van de uitvoering van VTH en de rol en positie van de RUD Zuid-Limburg daarbinnen. Het gaat dan om de zogeheten horizontale borging of verantwoording in de wisselwerking GS-PS. Laat ik vooropstellen dat de vakinhoudelijke kennis zit bij de mensen van de RUD en binnen de Provinciale ambtenarij, enkele experts hier daargelaten niet bij politici. Provinciale Staten moeten wat de VVD betreft dus niet te veel op de verkeerde stoel willen gaan zitten en dat risico lopen we wel als we aanbeveling 5.3 zomaar overnemen. Er dreigt een mogelijke rolvermenging Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

tussen Staten en College en de uitvoering staat niet voor niets op afstand, zeg ik dan op mijn beurt. De VVD heeft zoals gezegd twijfels bij de wenselijkheid van aanbeveling 5.3, maar het gesprek hierover aangaan binnen AB en DB kan nooit kwaad. Wat de andere aanbevelingen betreft, is de VVD positiever, zij het ook met kanttekeningen. Het zou binnen de reguliere communicatie moeten volstaan als het college PS op hoofdlijnen informeert en tijdens de geijkte momenten in de P&C-cyclus stilstaat bij de status van de doorontwikkeling van de RUD. Wat majeure incidenten en casuïstiek betreft, geldt dat we hierover wel actief het gesprek moeten blijven voeren en kwaliteitsborging van VTH periodiek zullen moeten agenderen. En zonder daarbij mezelf en de collega's hier tekort te willen doen, geldt daarbij tegelijkertijd dat we moeten investeren in onze eigen kennis omtrent VTH en de RUD, bijvoorbeeld door straks bijvoorbeeld weer werkbezoeken te plannen, expertmeetings te beleggen, periodiek beleid en uitvoering onder de loep te nemen en over die bevindingen het gesprek te blijven voeren. Terzake deskundig zullen we dan zeker niet worden, maar als geconstateerd wordt dat het beeld en begrip omtrent VTH onder ons allen beperkt is, dan ontkomen we er ook niet aan om zelf in de spiegel te kijken. Met deze insteek, met deze kanttekeningen is de VVD er voorstander van om aanbeveling 5.1 en 5.2 over te nemen. Voorzitter, tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Felix. Mijnheer Westhoff.

Forum voor Democratie (Westhoff): Wij hebben het stuk gelezen, en ook de discussies die er in de controlecommissie zijn geweest. De FvD heeft erop gewezen dat er nog het nodige werk verzet moet worden om de RUD adequaat te laten functioneren. Voor de dagelijkse gang van zaken zijn de processen goed op orde, tenminste zo heb ik het in ieder geval gelezen en begrepen, maar incidentele processen en de communicatie tussen de RUD en de Provincie, in dat geval waarschijnlijk het VTH-cluster, en ook GS moet echt... Als dat echt op een hoger niveau moet plaatsvinden, dan zijn er toch nog wel de nodige, tenminste, zo heb ik het gelezen, toch nog wel de nodige problemen waar aandacht aan besteed moet worden. De urgentie moet in ieder geval voor beide partijen duidelijk zijn, dat er toch nog wel werk aan de winkel is, veiligheid van onze burgers is in dat geval een ding. Ja, min of meer door heilige huisjes en door ontoereikende informatievoorziening. Wat me ook opviel is het 'wij- en zij'-denken. Het rapport moet aanleiding zijn om de schouders eronder te zetten en ik vertrouw erop dat de RUD en GS deze verbetering zullen uitvoeren. Problemen worden opgelost, en ik ben benieuwd wat verder de uitwerking is van het rapport. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Westhoff. Mijnheer Vincken.

Samen voor Limburg (Vincken): Aan mijn linkerkant zijn een aantal opmerkingen gemaakt, met name dat er nog het een en ander te doen is. Maar ik vind het rapport zelf volledig en eerlijk, en kort samengevat lijkt het me verstandig om de aanbevelingen op bladzijde 15 te ondersteunen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Vinken. Mevrouw Jenneskens.

D66 (Jenneskens): Ja, voorzitter, het College heeft de aanbevelingen voor zover ze aan het College gericht zijn, al overgenomen. De vraag aan onze commissie is eigenlijk of wij de aanbevelingen die aan PS gericht zijn ook overnemen en daar gevolg aan geven. Het antwoord van D66 is: ja, dat doen wij. En wat D66 betreft beperken we die aanbevelingen liever niet tot alleen vergunningverlening en handhaving van Brzo-bedrijven, maar zien we vooral ook verbeterpunten als het gaat om Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

afvalverwerkers die een cruciale en problematische rol spelen in die door ons zo innig gewenste circulaire economie. Als we dan even specifiek kijken, dan zien we onder andere opmerkingen over de politieke en maatschappelijke sensitiviteit van de RUD, en die onderschrijft D66 als we het hebben over rubber-recycling in Nederweert of als we het bijvoorbeeld hebben over mestverwerking in Horst aan de Maas. Hoe kunnen we er nu straks voor zorgen dat bedrijven die die circulaire economie bevorderen gunstiger voorwaarden ontmoeten? En tegelijkertijd, hoe kan de RUD erop toezien dat ook aan de voorwaarden die nodig zijn om misschien te kunnen pionieren, voldaan wordt? Hoe voorkomen we uiteindelijk cowboygedrag en frauduleuze incidenten en faillissementen? Als we dan inzoomen op de aanbevelingen, dan zien we bij 5.1 de vraag op welke manier Provinciale Staten geïnformeerd wil worden over VTH en de RUD Zuid-Limburg. Wat D66 betreft is een goed moment om ons te informeren over knelpunten bij afvalverwerkers en voorstellen te doen voor de aanpak daarvan in het kader van de financiële jaarstukken en onze vraag aan de Gedeputeerde is dan ook: kunt u ons toezeggen dat in de volgende jaarstukken een overzicht wordt gegeven van de incidenten en de handhavingsbevindingen bij bedrijven die afval verwerken? En kunt u ons dan ook toezeggen dat u daar aanbevelingen bij doet over hoe we de vergunningsvoorwaarden en handhaving beter kunnen gebruiken om de circulaire economie te bevorderen? Wij beloven dan alvast dat we u en de RUD de politieke feedback daarop zullen geven en dat doen we eigenlijk liever structureel dan, zoals het nu gaat, nog te vaak naar aanleiding van incidenten en meldingen van overlast van Limburgers. Dan het debat in Provinciale Staten over ambities en doelen in relatie tot de inzet. Wat D66 betreft is de belangrijkste ambitie en het doel de economische kringloop sluiten, waarbij van afval naar grondstof het meest problematische segment is. We vragen ons af of de RUD op dit moment voldoende geëquipeerd is met deskundigheid, personele capaciteit of wetgeving die voldoende op de praktijk is gericht. En zo nee, wat zouden we daar samen aan kunnen doen, om dat te bespoedigen en bewerkstelligen? En tot slot, ik verschil van mening met collega Felix over 5.3, want wij zien de versterking van Staten en gemeenteraden wel degelijk als iets wenselijks, alhoewel we ook onze vragen hebben bij hoe je dat dan beter zou kunnen invullen, maar we zijn wel attent op het feit dat daar een mogelijk democratisch tekort ontstaat en wat ons betreft zien wij heel graag de voorstellen om dat tekort te verkleinen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jenneskens. Mijnheer Meziani.

CDA (Meziani): Dank u wel, voorzitter. Ik kan redelijk kort zijn. Het onderzoek is wat ons betreft nodig geweest. De CDA-fractie onderstreept alle aanbevelingen. Ook constateren we dat we als Provincie onze rol ook niet goed hebben opgepakt. Laat dat dan een herstartmoment zijn voor beide partijen, waardoor het vertrouwen zal groeien en de wederzijdse verwachtingen duidelijk zullen worden. Graag zien we terugkoppeling over de uitvoering van de aanbevelingen. Tot zo ver, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Meziani. Mijnheer Van den Beucken.

LOKAAL-LIMBURG (Van den Beucken): Dank u wel, voorzitter. Wij zijn wat langer. Veiligheid, gezondheid en leefbaarheid voor LOKAAL-LIMBURG, dat is waar het in essentie om gaat. Maar natuurlijk ook natuur en duurzaamheid. In de discussie rondom de Beleidskaders circulaire economie kwamen de VTH-taken een jaar geleden al ter sprake in relatie tot de recyclingcowboys. En daarom staan we vanaf het begin al achter dit artikel 217a-onderzoek. En nu, zestien maanden later, drukt een vijftal conclusies ons met de neus op de feiten, niet in de laatste plaats de laatste conclusie, die de Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

voeling met en bij PS als zwak kwalificeert. Dank voor de heldere factsheet op bladzijde 4, die de bestuurlijke nota en het rapport van bevindingen heel kort samenvat. Compliment ook voor de historische context. Uit het onderzoek blijkt dat de uitvoering van de VTH-taken tot de RUD ZL met technisch-juridisch inhoudelijk bekwame medewerkers en kwalitatief en adequaat geborgd is. En dat zien wij als een heel positieve basis, voorzitter. Vanaf dit punt is wel een uitbouw nodig klaarblijkelijk naar een bredere scope en de ontwikkeling van omgevingsbewustzijn. Het voorzienbare natuurlijke verloop binnen de organisatie in relatie tot de voor dit soort gespecialiseerde functies krappe arbeidsmarkt vormt een potentieel risico. En een vraag aan het College is: wat wordt er door de RUD concreet gedaan om genoeg bekwame medewerkers in de organisatie te houden? Als het gaat om de gewenste heroriëntatie van rol- en taakopvatting heeft de RUD zelf al aangegeven de handen uit de mouwen te steken, en dat is prima; naar aanleiding van de Provinciale opdracht was dat al. Bij zowel de Provincie als de RUD zijn omstandigheden benoemd die de uitbouw van de rol van opdrachtgever en opdrachtnemer danig in de weg gestaan hebben. Maar ook hier zien we al beweging richting meer professionaliteit. Maar dat de onderlinge communicatie onvoldoende open, oprecht en eerlijk ervaren werd, vinden we toch wel akelig. Ook is het volgens LOKAAL-LIMBURG goed om, behalve naar de communicatie tussen de opdrachtgever en de opdrachtnemer, ook vooral te kijken naar de communicatie binnen de twee entiteiten. In de nota 'Toekomstig vast opdrachtgeverschap' uit 2015 staat een passage die ons anno 2021 nog steeds prikkelt, namelijk dat de nota beoogt (ik citeer) "de specifieke en specialistische kennis van de RUD, de Provinciale beleidsvorming prikkelt en versterkt", en volgens ons zal dat het best gaan bij een optimale wisselwerking tussen beiden. Volgens ons is het elkaar prikkelen juist waar het om gaat. En dan is er nog een manco geschetst als het gaat om de optimale wisselwerking tussen de strategische en de operationele cyclus. De genoemde losse afstemming van de zogenaamde Big 8 werd in de evaluatie bij het VTH van 2017 van Berenschot ook al aangehaald, dus feitelijk is dat niets nieuws. Dan is er de voeling met en bij de Provinciale Staten. De wetswijziging die de betrokkenheid en de invloed op GS-samenwerkingsverbanden beoogt te verhogen, zien we met positief gevoel tegemoet. En onze fractie omarmt de aanbevelingen en we willen dan ook proactief zijn. We vinden het ook wenselijk om als PS actief te worden ingelicht over eventuele grote ongelukken of zware zaken, want dat past ook bij het omgevingsbewustzijn en een bijdrage aan de maatschappelijke opgaven. De vraag aan het College: hoe gaat dat aangepakt c.q. opgepakt worden? En hoe kijkt het College trouwens aan tegen de rapportage over of van bijna grote ongevallen of impactrijke zaken? We zien een sterke samenhang tussen alle conclusies en aanbevelingen. Dus het opvolgen van afzonderlijke aanbevelingen geeft wellicht ook kruisbestuiving, en dat komt in het rapport misschien niet zo nadrukkelijk naar voren. De vraag aan het College is: ziet u dat ook zo? In de P&D-catalogus zijn alle door de RUD uit te voeren taken op hoofdproductniveau geclusterd en inhoudelijk beschreven en gekoppeld aan een standaard tijdsbesteding. De vraag hierover is: kleven aan deze standaard tijdsbesteding nog risico's? En zo ja, hoe worden deze beteugeld? We zijn in ieder geval benieuwd naar de reactie van het college op de conclusies en aanbevelingen. Tot zo ver de bijdrage van LOKAAL-LIMBURG.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Beucken. Mijnheer Loomans.

Partij voor de Dieren (Loomans): Ja, dank u wel, voorzitter. Om maar met de conclusie te beginnen: dit onderzoek is overduidelijk geen uitvoering van motie 2528 die in november 2019 na een reeks incidenten op Chemelot breed werd gesteund en daarom wijselijk werd overgenomen door GS. Die motie vroeg om een onderzoek naar (ik citeer) "de rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

van de uitvoering van VTH-taken". De context was, en dat is belangrijk om in herinnering te brengen, op dat moment een reeks incidenten op de Chemelot-site, waarover door meerdere fracties schriftelijke vragen waren gesteld. Je verwacht dan een onderzoek naar de handhaving zelf, getallen over bezoekfrequenties, behandeling van incidenten en de follow-up daarvan. Je verwacht een rapport zoals dat van de commissie Van Aartsen die vorige week is gekomen met een gepeperd rapport naar het functioneren van de RUD: hoe doen ze hun werk, de vergunningverlening, het toezicht, de handhaving? Dat rapport heeft heel veel aandacht gekregen in de media en de conclusies waren helder en duidelijk. Ik kom daar nog op terug. Maar wat doet het onderzoek dat nu op onze agenda staat? Het gaat niet over de uitvoering van die taken zelf; het gaat over de relatie opdrachtgever en -nemer, GS Omgevingsdienst, informatieverschaffing aan GS en PS en bestuurlijke sensitiviteit. Die laatste schiet tekort bij de RUD, valt er te lezen, want ze voeren vooral de wet- en regelgeving uit. O, schande! Het rapport gaat alleen over de administratieve omgeving, geschreven door een administratief adviesbureau, niet door een bureau met inhoudelijke, proces-technische of milieukennis; accountants in plaats van ingenieurs. Het is meer dan 50 pagina's management peak en consultant-mumbo-jumbo dat begrijpelijkerwijs in de Controlemcommissie – overigens: waarom werd het daar überhaupt behandeld? – vooral tot gaapreacties aanleiding gaf. Alleen dankzij volhouden van de SP is het tot de agenda van RLN gekomen, waar het natuurlijk meteen naartoe had gemoeten. Dit is geen controlekwestie, het is een inhoudelijke handhavingkwestie en daarop was de motie gericht. Voorzitter, wat heeft dit rapport wel niet gekost? Hoeveel toezichthouders met hun voeten in de modder hadden hiervan betaald kunnen worden om het toezicht meteen vorig jaar al op een hoger peil te brengen? Voorzitter, dit rapport is inderdaad, zoals de meesten in de Controlemcommissie vonden, geen bespreken waard. Maar dan omdat het geen uitvoering is van de motie. Dat is een kwalijke zaak en dat valt het College aan te rekenen, maar ook onszelf als PS, als we het hierbij zouden laten. De Partij voor de Dieren zal dan ook voorstellen om niet nog meer geld te verspillen maar om in een volgende RLN de rapportage van Van Aartsen te bespreken. Dit rapport schetst waar het beter moet, op alle niveaus. Het gaat bijvoorbeeld om steviger omgevingsdiensten, onafhankelijke inspectie als tegenwicht voor de uitvoering, voldoende mensen, middelen en opleiding en een beter samenspel tussen Rijk en regionale overheden. Die conclusie geldt voor het hele land, dus ook voor de RUD's in Limburg. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Mevrouw Lemmens.

GroenLinks (Lemmens): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik sluit me aan bij de vorige spreker, temeer omdat de motie toen door de Partij voor de Dieren en de heer Rossel van GroenLinks is ingediend. We nemen de aanbeveling over, maar we hadden dus een heel ander rapport verwacht. Het is zo: ik heb zelf als handhavingsjurist gewerkt, niemand is blij met de handhaving. De bedrijven of de burgers niet, de politiek niet en ook niet de medewerker die liever een vergunning verleent. Maar het gaat er juist om, en daarom is ook in de Wabo die scheiding gekomen tussen handhaving en vergunningverlening, dat bij toezicht en handhaving heel eenduidig wordt gekeken: worden de regels hier nageleefd? En als ze niet worden nageleefd, dan krijgt niet alleen de vergunninghouder een brief, maar ook het Openbaar Ministerie. En die kunnen dan ook beslissen om tot vervolging over te gaan. Dus ik vind het heel belangrijk dat we inderdaad kijken naar die aanbevelingen van Van Aartsen, want dan alleen kunnen we tegen onze burgers zeggen dat we een RUD hebben die functioneert zoals het volgens de wetgeving zou moeten. Dank u wel, voorzitter.

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Lemmens. Mevrouw Schuurding.

PvdA (Schuurding): Ja, dank u wel, voorzitter. De Partij van de Arbeid deelt ook de conclusie van de Partij voor de Dieren. Desondanks vind ik dit wel een nuttig rapport, met een aantal harde conclusies die toch laten zien dat er nog werk aan de winkel is. Ik heb echt nog een aantal vragen voordat ik bij de aanbevelingen kom. Bij veel van de aanbevelingen, ook aan GS, wordt eigenlijk genoemd dat hier al aan gewerkt wordt. En ik vroeg me af, kwam dit toevallig zo uit, omdat deze problemen al bekend waren of waren de conclusies van het onderzoek al eerder bekend, waarop u hier al op heeft kunnen anticiperen? Daarnaast zou ik graag nog wel een reactie van GS willen hebben, een korte reflectie misschien, hoe een meer contextgedreven uitvoering vormgegeven zou moeten worden. Milieuwet- en regelgeving bestaat niet voor niets, dus hoe ziet u dan innovatie in de uitvoering? De aanbevelingen willen wij graag overnemen, alle drie. De VVD had wat twijfels bij de derde aanbeveling; ik denk juist in het kader van de wetwijziging op dat punt, dat wij die wel zouden willen overnemen. En ook hebben wij wel wat ideeën hoe wij wat actiever geïnformeerd zouden willen worden. Als PS hebben we een minder actieve rol bij de uitvoering, maar we moeten deze wel kunnen controleren. En ik denk dat veel collega's ook wel herkennen dat, op het moment dat er zich problemen voordoen op basis van door de Provincie afgegeven vergunningen of het wel of niet goed handhaven, veel inwoners bij ons terecht komen omdat ze ergens last van hebben. Dit geldt bij majeure incidenten en casuïstieken zoals deze net al genoemd worden maar wat ons betreft ook in de meer algemene zin. En wat ons betreft mag er sowieso wel wat meer transparantie in, wij willen als voorbeeld ook graag de Provincie Zuid-Holland noemen. Die hebben bijvoorbeeld duidelijker alle bekendmakingen op de website staan en die ook duidelijker doorlinkt naar vergunningen die zijn afgegeven, handhavingsbesluiten die genomen kunnen zijn, zodat deze makkelijker terug te vinden worden. Ook zijn we erg benieuwd of we geïnformeerd kunnen worden over veranderingen naar aanleiding van deze rapportage. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Schuurding. Mijnheer Wolters Gregório.

SP (Wolters Gregório): Ja, dank u wel, voorzitter. Wij vinden het heel erg leuk dat we dit rapport hebben gekregen en hebben mogen doorlezen. We zien de conclusies en aanbevelingen en zijn erg benieuwd hoe de Gedeputeerde vooral aanbeveling 5 gaat uitvoeren. Maar zoals mijnheer Loomans net al terecht aangaf, hadden wij eigenlijk iets anders verwacht. En om een heel lang verhaal heel kort te maken, ben ik het eigenlijk eens met zijn voorstel om dat andere rapport nog een keer met zijn allen door te nemen en te kijken hoe die vorm beter past bij de vraagstelling die PS eigenlijk had over dit onderwerp. Tot zo ver.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Bosch.

PVV (Bosch): Ja, voorzitter. Nou ja, in eerste instantie heeft mijn collega al aangegeven in de Controlecommissie, dat wij de aanbevelingen goed konden waarderen en dat we het ook een goed rapport vonden en dat we dus ook die aanbevelingen overnemen. Alleen is in de tussentijd, voortschrijdend inzicht, dat gebeurt gewoon, het rapport van mijnheer Van Aartsen naar buiten gekomen en ik denk dat we daar nog wat zaken mee kunnen matchen. Maar goed, het is ook een stuk dat dynamisch is; dus ik neem aan, dat we matchen wat we nu hebben aan gegevens met hetgeen Van Aartsen heeft bekendgemaakt. Dan krijgen we in ieder geval een stuk meer volledigheid dan we tot nu toe hebben, daar hebben we alleen maar voordeel van. En wij vinden sowieso dat we gewoon Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

in de eerste tijd kritisch moeten zijn en de boel moeten monitoren om daar toch eens goede grip op te krijgen. Goede grip op die RUD, die een stuk uit het zicht is geweest en waar we ook zelf debet aan zijn geweest en wat alleen maar goed zou zijn voor in ieder geval de wisselwerking tussen de Staten en de RUD zelf. Ik denk dat we dan frequenter in ieder geval vast moeten leggen wanneer we besprekingen organiseren. Maar Van Aartsen, dat vind ik wel dat we dat rapport zou moeten kunnen mee kunnen nemen. Maar goed, dat heeft niets met de Controlecommissie te maken, toen ze deze zaak geformuleerd heeft. Het is gewoon voortschrijdend inzicht. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bosch. Mijnheer Housmans.

Gedeputeerde Housmans: Ja, dank u wel, voorzitter. Een aantal vragen, ik zal proberen die allemaal te beantwoorden. Laat ik beginnen met aanbeveling 5. Eigenlijk heel simpel, daar ga ik geen mening over formuleren. Het is aan uzelf hoe en wat u graag wilt hebben en hoe u het meegenomen wilt zien, en daarin zijn wij u ter wille. Als u zegt: wij willen werkbezoeken bij de RUD, dan gaan we die proberen voor u te organiseren. Als u zegt: we willen halfjaarlijks bijgesproken worden over de stand van zaken van VTH, dan gaan we dat faciliteren. Het is een aanbeveling die is gericht aan PS, let wel: aan PS, niet aan GS. Dus dat moet u vooral ook niet, dat vind ik dan ook persoonlijk, door GS laten invullen maar dat moet u vooral ook zelf mee invullen. U moet kijken vanuit uw controlerende taak welke gegevens u graag wilt hebben en in welke hoedanigheid u meegenomen wilt worden binnen het spectrum van uw controlerende taak, om dat inderdaad adequaat en goed te kunnen doen. En dat is een aanbeveling aan u en ik wil hem daar ook graag weer terugleggen. En dan wil ik u ook ter wille zijn om te kijken hoe we dat dan inderdaad, als u dat met elkaar besluit, kunnen faciliteren op een goede manier, zodat u de juiste informatie tijdig krijgt. Er werd op een gegeven moment gesteld dat de veiligheid van burgers in het geding zou zijn geweest. Dat heb ik ook in de controlecommissie heel duidelijk gesteld: dat is absoluut niet aan de orde. En nu komt het hele bijzondere dat het rapport Van Aartsen een aantal keren wordt aangehaald. Zoals u wellicht allemaal weet en heeft kunnen lezen, de staatssecretaris heeft gevraagd om een onderzoek naar het VTH-stelsel, heeft dat aan de commissie Van Aartsen voorgelegd, om te adviseren hoe dat verder ontwikkeld kan worden. En daarin zit iets heel bijzonders, en dat viel ons op maar u wellicht ook, namelijk dat Van Aartsen over de Brzo-RUD's één ding zegt: de ontwikkeling van de Brzo-RUD's is aan de maat, gaat de goede kant uit, de kwaliteit, kennisborging en kennisdeling is voldoende. Ik kan het als u wilt letterlijk erbij pakken en hem letterlijk citeren, dit is even in mijn bewoordingen. En daarmee zegt Van Aartsen feitelijk, dat er tien aanbevelingen zijn die hij doet voor omgevingsdiensten in algemene zin, maar hij zegt expliciet over de Brzo+, Brzo-omgevingsdiensten dat die aan de maat zijn. Dat is ook de conclusie die wij trekken, als we kijken naar de kennis, kunde en kwaliteit, en laten we dat hier heel duidelijk gezegd hebben, van de individuele medewerkers van de RUD, die is goed: dat zijn kundige, gedreven, gemotiveerde mensen die hun taak zeer serieus nemen. En dat is fantastisch, dat is goed. Wat we daarin wel merken ...

De voorzitter: Mevrouw Schuurding.

PvdA (Schuurding): Ja, dank u wel, voorzitter. Heel even een aanvullende vraag. Want bij ons bestaat ook niet het beeld dat de mensen die bij de RUD werken, niet deskundig genoeg zijn. Wat wij wel lezen, bijvoorbeeld in het concept toekomstplan tot 2025, is dat bij de Brzo-taak de zorg blijft bestaan dat de ontwikkelingen sneller gaan dan de RUD Zuid-Limburg kan bijbenen. Daarin spreken ze ook de Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

ambitie uit om door te ontwikkelen als beleidspartner; dus de vraag is dan denk ik als Provincie in hoeverre daar vanuit onze kant ook veranderingen voor nodig zijn, of dat dat inderdaad een ontwikkeling is die bij de RUD intern moet plaatsvinden.

Gedeputeerde Housmans: Dat is een groot gedeelte van die ontwikkeling, en er zijn inmiddels – en dat is ook een antwoord op de vraag: wat heeft u gedaan naar aanleiding van het rapport? – en ook eigenlijk naar aanleiding van het Collegeprogramma vanaf 2019. Er is ingezet op een heel aantal ontwikkelingen binnen de RUD, maar ook binnen het eigen cluster VTH. En een van de effecten daarvan heeft u in de vorige bespreking kunnen zien: er is een nieuw clustermanagement, een compleet nieuw clustermanagement dat echt het cluster aan het doorlichten is en de effectiviteit, de sensitiviteit die soms ook nodig is in complete dossiers, maar ook de kennis en kunde op de juiste plek terug te zetten, dat hebt u ook kunnen horen bij de vorige behandeling. Daarnaast is er ingezet op een aantal ontwikkelingen binnen de RUD zelf. En een van die ontwikkelingen is het assessment van Ernst & Young, waarvan de conclusies over het functioneren van de RUD intern in lijn liggen met het artikel 217a-onderzoek; in ieder geval de conclusies die er getrokken worden, maar ook de aanbevelingen. Daarnaast is er een toekomstagenda opgesteld, een nieuwe, voor de RUD Zuid-Limburg, en ook die conclusies leken in lijn met artikel 217a-conclusies en de aanbevelingen liggen ook in lijn. En dat is een bestendige lijn sinds 2019 die we ingezet hebben om zowel intern met de eigen VTH-organisatie alsook met de organisatie van de RUD, waarin ik in die gemeenschappelijke regeling, want dat maakt het soms wel complex, met zestien gemeenten samen in mag zitten namens de Provincie, om daar te proberen om die verbeteringen en dat lerend effect neer te zetten. Waar gaan de aanbevelingen in dit rapport voornamelijk over? Niet over de effectiviteit en de kwaliteit van de uitvoering, want die is ook zoals Van Aartsen terecht stelt echt aan de maat. Moet er meer gecontroleerd worden? We hebben nagenoeg een 100% controle van Brzo-bedrijven. Sterker nog: Chemelot is geen Brzo-bedrijf formeel. Daar worden de individuele bedrijven, daar bent u eerder over geïnformeerd, veel vaker gecontroleerd en veel intensiever gecontroleerd, ook in cross compliance met partners zoals ILT of SZW, omdat dat eigenlijk volgens de voorschriften Brzo nodig zou zijn. Kunnen we dat **onverstaanbaar 3:06:24** doen? Ja, dat kan. Maar dat betekent een clustertaak, en dan zult u dat ook terugzien in het werkplan, dan zult u ook dat terugzien in de begroting van de RUD, en dus ook in de eigen begroting. Daar is niet voor gekozen om dat 100% te doen.

De voorzitter: Mijnheer Bosch.

PVV (Bosch): Voorzitter, bij de bovenste drie staan aanbevelingen, maar bij de onderste twee, staan ook nog twee borgingen. En in die borgingen staat genoemd wat u juist zei. Neemt u dit dan over of niet? Ik denk dat dit wel belangrijk is, van die twee borgingen.

Gedeputeerde Housmans: Ja, we nemen de aanbevelingen over. En sterker nog, de eerste van de borgingen is om het bespreekbaar te maken in het DB, dat is afgelopen vrijdag gebeurd. Deze week hebben we daarover gesproken, over alle drie de rapporten ook in samenhang; dat gaat nog een keer gebeuren, maar dat gaat ook met het AB nog een keer gebeuren, waar ze ook al een keer besproken zijn. En daarin wordt die borging ook gezocht met die andere zestien partners, die zestien Zuid-Limburgse gemeenten die samen met ons in de RUD Zuid-Limburg zitten. Als ik dan kijk naar het rapport Van Aartsen: er zijn 10 punten gedefinieerd. En ik doe die even uit mijn hoofd, daar zitten een aantal punten in waarvan ik zeg dat ik me daar echt wel iets bij kan voorstellen. Er zitten ook een

Ruimte, Landbouw en Natuur – 11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

aantal punten in waarvan ik denk dat ik nog niet weet of dat de beste koers is. Maar het rapport Van Aartsen is een advies aan de minister dat nog voorzien moet worden van een procesgang, waarbij ook bijvoorbeeld de VNG een zienswijze op het rapport gaat geven, waarbij ook het IPO een zienswijze op het rapport gaat geven. Daarbij bent u inderdaad ook aan zet, zodat er straks een completer totaalbeeld ligt. Ook de omgevingsdiensten zelf zullen hun zienswijze daarop moeten geven. Ik kan me voorstellen dat er wellicht anders gedacht wordt over het rapport Van Aartsen door de RUD Limburg-Noord, waar we het hebben over een netwerksamenwerking, dan bijvoorbeeld door de RUD Limburg-Zuid, waar we het hebben over een fysieke omgevingsdienst die ook nog eens een Brzo-omgevingsdienst is. Dus daar zullen verschillen zijn. En als u het rapport wilt agenderen kan dat, geen enkel probleem, daar kunnen we het over hebben, maar wellicht is het beter ook voor de duiding van het rapport om dat te agenderen op het moment dat ook die appreciaties van die partijen die daarbij niet genoemd zijn, net zoals ik dat in het vorige gesprek ook heb gezegd, dat het wel handig is als DSM betrokken is bij de bodemsanering van gronden die in eigendom zijn van DSM. Dus ik zou diezelfde lijn daarin vooral willen doortrekken. Dat geef ik u aan.

De voorzitter: Mijnheer Loomans.

Partij voor de Dieren (Loomans): Ja, dank u wel. Ja, de Gedeputeerde zei eerder dat wat de RUD's doen richting de Brzo-bedrijven, dat dat allemaal in orde is en dat die voldoende gecontroleerd worden en noem het allemaal maar op. Maar in die motie hebben wij toen om een rapport gevraagd over hoe de RUD's hun werk doen, over hoe ze omgaan met de vergunningverlening, over toezicht, over handhaving. Als volgens de Gedeputeerde die cijfers allemaal aanwezig zijn en die kennis, zouden we dan alsnog een overzicht of een rapport kunnen krijgen waarin wel voldaan wordt aan motie 2528? Want dan zou het toegevoegde waarde hebben om dat tegelijkertijd met het rapport Van Aartsen te bespreken. Dank u wel.

Gedeputeerde Housmans: Voorzitter, ik heb gezegd dat het rapport Van Aartsen dat ook als zodanig definieert. In het rapport Van Aartsen, ik kan nu de tekst erbij pakken als u dat wilt, staat letterlijk dat zowel de kennis als de kunde als de borging van de ontwikkeling van Brzo-omgevingsdiensten aan de maat is, en dat die daarom daar geen additionele adviezen over geeft. Ze komen alleen terug in twee adviezen in de zijlijn, maar niet zozeer over de ontwikkeling van Brzo-bedrijven, waar hij het bij anderen wel stelt. Dat is wat ik gesteld heb. De motie is overgenomen met de duiding dat we een artikel 217a-onderzoek gingen starten en dat is ook de duiding die eraan gegeven is, waarbij dit ook de uitwerking is van de duiding van die motie zoals we die overgenomen hebben.

De voorzitter: Mijnheer Loomans.

Partij voor de Dieren (Loomans): Ik hoor de uitleg van de heer Housmans, maar ik zou dan toch nog steeds graag een overzicht willen hebben van de zaken waar ik net om gevraagd heb, die wel een antwoord geven op 2528. Als de heer Housmans zegt dat de heer Van Aartsen daar positief op reageert, dan zou ik dat graag zelf in een overzicht willen zien dat dat allemaal in orde is. Dank u wel.

Gedeputeerde Housmans: Dan moet de heer Loomans precies aangeven welke gegevens hij wil hebben, en voor zover we die beschikbaar hebben stellen we die beschikbaar; dan kan hij het werk

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

van de heer Van Aartsen overdoen. Daar heb ik absoluut geen bezwaar tegen. Maar ik heb u heel duidelijk gesteld ...

De voorzitter: Even voor de helderheid: ik begrijp dat de heer Loomans vraagt om de gegevens als in de motie genoemd, en ik begrijp dat u daar een toezegging over doet, dat u die gegevens ter beschikking wilt stellen.

Gedeputeerde Housmans: Ik begrijp dat de heer Loomans cijfers wil inzien, en de cijfers die hij wil inzien, dat is feitelijk zelfs een technische vraag, die kan hij gewoon inzien. Dat is geen enkel bezwaar.

De voorzitter: Maar u zult u hier die gegevens verstrekken, **dat is een toezegging.**

Gedeputeerde Housmans: **Dat is een verzoek voor technische informatie, en dat wordt altijd gehonoreerd. Dat valt gewoon in de standaard werkwijze.**

De voorzitter: Dan is dat bij dezen afgesproken.

Gedeputeerde Housmans: Geen enkel bezwaar. Voorzitter, als we gaan kijken naar de specifieke vraag over de borging van werknemers voor de RUD. Er werd met een verwijzing naar de arbeidsmarkt gevraagd naar hoe de werknemers daar feitelijk gehouden worden, dat ze niet weggaan. Ook dat is nog onderwerp van die toekomstagenda, waarbij ook de portefeuillehouder Personeel binnen dit DB van de RUD, dat doet niet de Provincie, maar de RUD zelf, kijkt naar het doorontwikkelen en het blijvend ontwikkelen van de RUD als een aantrekkelijke werkgever. Dat is een van de letterlijke aanbevelingen van de toekomstagenda die opgesteld is voor de RUD, die is ook overgenomen, daar wordt ook hard aan gewerkt. Volgens mij is dat wethouder Vankan op dit moment die daarvoor aan de lat staat, die dat ook voortvarend oppakt. Over Van Aartsen heb ik feitelijk genoeg gezegd. Mevrouw Schuurin zegt: er staat heel vaak bij dat er al aan wordt gewerkt. Ik heb geprobeerd dat te duiden. In ons Collegeprogramma staat dat wij het VTH intensiveren, dat we toezicht en handhaving intensiveren. En dat impliceerde voor mij ook, toen ik daar aantrad, dat we ook gaan kijken naar de effectiviteit van de uitvoering en de samenwerking. Naar de manier waarop we dingen doen, naar bijvoorbeeld een passage in een werkplan over hoe wij werken. Zodat we een uniforme werkwijze hebben en dat we ook een level playing field in Limburg hebben voor alle bedrijven waarvoor wij bevoegd gezag zijn. Want dat is wel ontzettend belangrijk. Sterker nog, daarbij kijken we nu ook naar andere provincies. Dat we daarmee ook in lijn liggen, dat er ook nog steeds sprake is van een level playing field, zodat we de regelgeving en de vertaling van voorwaarden en vergunningen daarvan op de juiste manier adequaat doen en dat er geen grote verschillen kunnen zijn tussen bedrijf A en bedrijf B, anders dan dat die worden opgelegd vanwege de aard van het bedrijf of vanwege de sector waarin ze werkzaam zijn. Dus daar wordt echt naar gekeken, naar het level playing field. Dat is een ontwikkeling die we in 2019 hebben ingezet en dat heeft er ook toe geleid dat de RUD veel vaker vooraf geconsulteerd wordt en gevraagd wordt om mee te denken over bepaalde feiten. Dat betekent ook dat op het moment dat je nieuw beleid formuleert, of dat nu de Staten is die dat doen aan de hand van een initiatiefvoorstel, een motie of een amendement of dat het GS is die dat doet aan de hand van een beleidsstuk, dat je daarin ook op voorhand moet gaan kijken of het beleid überhaupt toetsbaar is. Ik geef u één voorbeeld van een handhaafvraag. In het stikstofbeleid, een van Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

de meest vloeibare dossiers van het laatste jaar, waarin bijna dagkoersen zijn in het landelijk beleid, worden op een gegeven moment zaken gezegd op basis van uitspraken van de rechterlijke macht over hoe om te gaan met bijvoorbeeld intern salderen. Er is een vergunning verleend, iemand wil iets wijzigen en mag intern salderen. Dat mag hij zonder vergunningaanvraag. Dat betekent dus dat een controleur in het kader van toezicht en handhaving van de RDW, die daar aankomt, een situatie kan aantreffen die weliswaar volledig legaal is maar niet in lijn is met de origineel afgegeven vergunning. Ja, dan wordt het lastig. En dan komt politieke sensitiviteit, bestuurlijke sensitiviteit, omgevingssensitiviteit in Frage. Dan gaan we daarnaar kijken. Dan moet er gekeken worden op dat moment, niet naar wat op papier staat en wat je hebt aangetroffen. Nee, dan moet je kijken wat er veranderd is. Waarom is het veranderd? Klopt dat? Als ik bijvoorbeeld een AERIUS-berekening doe, is dat dan binnen het intern salderen wel of niet verantwoord? En dat vraagt een andere vorm van omgang, een andere vorm van bestuurlijke sensitiviteit dan daar waar je als, ik zeg het even heel gechargeerd, politieagent op de autoweg staat met een flitskast, met een maximale snelheid waarbij je gewoon weet dat 120 is 120, 100 is 100 en daarboven betekent flits en een proces-verbaal en de bedragen staan van tevoren vast. Dit is een andere tak van sport en daar hoort nou eenmaal ook een stukje sensitiviteit bij om je te kunnen inleven en inlezen in de stukken. Daar hoort ook bij dat je kunt bepalen of er sprake is van verbeterde technieken. Er zijn continu technieken die veranderen en verbeteren; dat zie je bijvoorbeeld in luchtwassers. We hebben die discussie gevoerd in Horst en America, waarbij een luchtwasser in een vergunning staat, maar inmiddels via BBT, best beschikbare techniek, een industriële luchtwasser voorhanden is die een veel hoger rendement heeft in het uitwassen van bepaalde middelen, zodat er minder overlast is. Moet je dan vasthouden aan de vergunning of moet je dan inderdaad zodanig ver kunnen doorkijken dat je zegt: dit is een BBT-techniek, ik kan het onderbouwen, het klopt; ja, ik heb het afruis gezien; ja, ik heb het geverifieerd; ja, ik heb de meetresultaten gezien; dus het is binnen de vergunning ook toegestaan. Dat is die sensitiviteit ongeveer.

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

D66 (Jenneskens): Ja, voorzitter, ik verbaas me eigenlijk. Ik wilde er eigenlijk niet op reageren, want we hadden deze als voorbeeld. Maar benoemt u nu eigenlijk Willems Agro America in Horst aan de Maas als een goed voorbeeld? Want ik heb toch het gevoel dat daar lokaal anders over wordt gedacht en door een aantal partijen hier ook. Dus ik vraag me wel heel even af, als we weten dat dat politiek en in de gemeenteraden overal zo gevoelig ligt ... Ik verbaas me eigenlijk even over het feit dat dit als een goed voorbeeld naar voren wordt gebracht, want dat is het voor mijn gevoel niet. En als het dan uitlegbaar is binnen de best wel kritische noten die we meenemen aan de hand van het stuk dat nu voorligt, en dan is dit een goed voorbeeld, dan gaat er volgens mij echt wel even iets mis.

De voorzitter: Maar ik zou willen voorstellen, dit voorbeeld nu niet te bespreken, want dat drijft wel erg ver af van het agendapunt hier.

D66 (Jenneskens): Maar misschien kan hij gewoon antwoorden of hij dit echt een goed voorbeeld vindt.

De voorzitter: Graag alleen maar ja of nee. Als u er dan een keer een discussie over wilt voeren, dan kan dat, maar liever niet nu.

Ruimte, Landbouw en Natuur – 11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

Gedeputeerde Housmans: Voorzitter, laat ik het zo beantwoorden, dat vanuit handhaving gezien dit een heel goed voorbeeld is, omdat daar zaken zijn die daadwerkelijk aantoonbaar niet correct waren en in de handhavingsstrategie werkelijk met dwangsommen zijn belegd, en er ook dwangsommen zijn opgelegd en ook uiteindelijk zijn geïnd ...

De voorzitter: Dat is niet wat ik bedoel, met ja of nee.

Gedeputeerde Housmans: Dat snap ik, voorzitter, maar anders kan het niet.

De voorzitter: Maar dan stel ik voor dat we die discussie bij deze stoppen. Mevrouw Lemmens.

GroenLinks (Lemmens): Ja, voorzitter, ik wilde de Gedeputeerde nog vragen of hij, zoals mevrouw Schuuring zei, er voorstander van is om in het kader van transparantie, die informatie die mijnheer Loomans ook graag wil hebben over de aantallen bedrijven waarop controle wordt uitgevoerd, welke overtredingen worden geconstateerd, hoeveel incidenten er zijn en zo, die ook wil publiceren.

De voorzitter: Maar bedoelt u nu beschikbaar stellen aan alle Statenleden of ...?

GroenLinks (Lemmens): Gewoon als openbare informatie. Je hoeft geen gegevens van de bedrijven te noemen, maar je kunt wel aangeven: hoe de controle is uitgevoerd, hoeveel overtredingen er waren ...

De voorzitter: Dat begrijp ik, maar de vraag is of u dat vertrouwelijk wilde verstrekken of niet. Want als dat niet zo is, is het per definitie openbaar natuurlijk, als het aan de Staten wordt gestuurd.

GroenLinks (Lemmens): Nee, maar gewoon actief publiceren, ook voor de burgers.

Gedeputeerde Housmans: In december hebben we die vraag ook gehad en daar hebben we ook op gereageerd. Daar hebben we op 15 december, ik heb het even nagevraagd, de mededeling portefeuillehouder over gestuurd, waarin een heel aantal van die zaken gewoon beantwoord zijn. Dus dat is geen enkel probleem. Daar waar het gaat over het systeem dat Zuid-Holland hanteert, waarvan u zegt dat alles gepubliceerd wordt, daar moet ik echt naar kijken, want ik weet nu niet welke implicaties dat systeem heeft of wat dat betekent met betrekking tot de invoering van Squit 20/20 waarmee we bezig zijn als nieuw ICT-systeem. Dus daar moet ik echt naar kijken, dat durf ik niet te zeggen. Wat ik u wel kan zeggen is dat dit sowieso voor een heel groot gedeelte in de jaarrapportage RUD Zuid-Limburg 2020 zit, dit in ieder geval voor de getallen. En in lijn met wat u eerder noemde, als er handavingszaken zijn, dan komt er vaak een verzoek tot handhaving of er is gewoon een reguliere controle aan ten grondslag geweest. Dan betekent dat altijd, als er overtredingen worden geconstateerd of als er een handavingsverzoek is dat wordt afgewezen omdat het gewoon geen overtreding is, dat de verzoeker van handhaving daarvan in kennis gesteld wordt, het bedrijf in kwestie ervan in kennis gesteld wordt. Is er handhaving die daadwerkelijk wordt opgelegd, dus lees een dwangsom of iets anders, dan wordt altijd het bedrijf in kennis gesteld, dan wordt de verzoeker daarvan in kennis gesteld en dan wordt ook altijd het Openbaar Ministerie ervan in kennis gesteld. Wat zij ermee doen, is altijd uiteraard een functioneel parket, daar gaan we gelukkig niet over. Maar

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

dat is hun discretionaire bevoegdheid om te bepalen of ze daar wel of geen opvolging aan geven, al dan niet door inschakeling van milieupolitie of eigen onderzoek.

De voorzitter: Maar ik zou wel de commissie willen vragen om a. geen nieuwe vragen te stellen, maar b. om ons ook gewoon even te beperken tot wat hier vandaag op de agenda staat. Mijnheer Housmans, u gaat nu afronden? Mevrouw Schuurin had een vraag? Geen nieuwe vraag, neem ik aan?

PvdA (Schuurin): In ieder geval wel over dit thema, want ik hoor de Gedeputeerde hier altijd met vrij veel passie praten over handhaving en het is ook duidelijk dat u daar sinds 2019 al mee bezig bent, maar ondanks het feit dat hier dus al door dit College langer aan gewerkt wordt, krijgen wij nu een rapport waar een aantal heel kritische conclusies in staan. Dus ik denk dat de vraag daarmee niet zozeer is of dit past in de strategie die u al twee jaar aan het uitvoeren bent, maar of er dingen zijn die u daadwerkelijk moet veranderen naar aanleiding van deze rapportage.

De voorzitter: Mijnheer Housmans.

Gedeputeerde Housmans: Er zijn een aantal zaken, voorzitter, die in uitvoering zijn en die passen in de uitkomsten van dit rapport. Als we kijken naar de bestuurlijke sensitiviteit RUD, dan past dat in de acties die we wel al hadden ingezet maar waar we nog geen resultaat van hebben. Die worden dit jaar pas uitgevoerd en het rapport bevestigt dat. Die passen ook in de lijn waarbij we u als Staten hebben voorgesteld, volgens mij was dat kort voor de zomer vorig jaar, om aan te dringen in uw zienswijzen naar de RUD bij de begroting of de jaarrekening om dat assessment te vragen. Dat zijn zaken die we vanuit die ontwikkeling die we ingezet hebben, opgepakt hebben en dit rapport past precies in die lijn. Een aantal zaken zijn inmiddels al in uitvoering, een aantal zaken zijn we nu aan het oppakken. Dat is ook omdat er gewoon aanlooptijd nodig is om bepaalde taken te kunnen doen. Bestuurlijke sensitiviteit, dat is iets dat wel even nodig heeft om dat in te brengen. En het betekent ook in een eigen organisatie als VTH, dat je daar ook wellicht van dingen moet wisselen. Nou, dat hebt u gezien, daar zit sinds kort een nieuw management op, maar dat is wel een proces dat al in gang was gezet en nu wordt uitgevoerd. En daar waar het gaat over de verdere ontwikkeling van ons eigen cluster, ook de relatie, en dat moet u zich even realiseren, een hele hoop mensen van de RUD Zuid-Limburg waren vroeger medewerkers van de Provincie Limburg. Die zijn overgegaan, daar komt een stukje van de discrepantie in gevoel ... [onverstaanbaar 3:23:06] daar wordt echt actief aan gewerkt. Dat betekent ook dat de accountmanagers vanuit de Provincie die met de RUD werken zich ervan bewust zijn dat er gekeken wordt hoe het gaat. Maar er ligt ook gewoon een heel simpel probleem aan ten grondslag, waarbij in het kader van de financiële stukken, de P&C-cyclus in een gemeenschappelijke regeling, niet aansluit bij de P&C-cyclus van de Provincie. En dat betekent dus dat we met de RUD samen in goede harmonie aan het zoeken zijn naar hoe we dat kunnen oplossen. En dat ziet u terug in bijvoorbeeld het werkplan 2020 dat een keer is vastgesteld, niet in het lopende jaar maar in het jaar ervoor, zodat het meegenomen kon worden in de uitvoering van de RUD. In het verleden hebben we het vaker gehad dat het werkplan van de activiteiten die de Provincie als bevoegd gezag bij een RUD wegzette, halverwege het lopende jaar worden vastgesteld. Ja, dat kan natuurlijk niet.

De voorzitter: Mijnheer Housmans, kunt u afronden?

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

Gedeputeerde Housmans: Goed voorzitter, ik ga er ook mee afronden. Dus dat zijn acties waarmee we bezig zijn, we zijn het steeds verder naar voren aan het zetten, we zorgen dat die systemen steeds meer op elkaar gaan aansluiten, maar dat betekent ook dat er een doorontwikkeling moet komen van bijvoorbeeld de rapportagesystematiek bij een RUD, zodat die beter aansluit bij de rapportages die u als Staten van ons verwacht en dat we ook die kunnen vertalen. Dat betekent dat de werkplannen vertaald moeten worden en dat die in de begroting moeten komen en niet dat er een begroting opgesteld wordt, daarna een werkplan en vervolgens gekeken wordt hoe het werkplan in de begroting past. Want dat is de outcome-financiering die we niet willen hebben. We willen juist hebben dat het werkplan, waar u als Staten ook over gaat, dat zou regaderen ieder geval de richting die daarin staat leidend is voor de uitvoering van de bevoegd-gezagtaken binnen de wettelijke kaders. En daar laten we het even bij, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan was de bedoeling dat u suggesties zou doen over hoe om te gaan met de drie aanbevelingen die PS zou regaderen. Ik constateer als voorzitter dat dat een beetje lastig wordt op dit moment. Er zijn wel allerlei suggesties van uw kant gedaan, dus ik zou eigenlijk het mandaat willen vragen aan u om met de Griffie en aan de hand van het verslag te kijken of we daar iets concreets van kunnen maken. En iets concreets zou ook kunnen zijn om een keer een voorstel bij u terug te leggen, wellicht vanuit uw commissie zelf, over hoe hier handen en voeten aan te geven. Want het lijkt mij dat het op dit moment een beetje lastig is. Zullen we zo afspreken, dat we daar in elk geval op terugkomen? Ik heb ook begrepen dat een aantal partijen heeft gevraagd om het rapport Van Aartsen een keer te bespreken. De Gedeputeerde stelt voor om dat dan wel in samenhang te doen met de feitelijke situatie ten aanzien van de RUD's in Limburg en niet blanco, zal ik maar zeggen, en daar ook nog de specifieke vraag van de motie naast te leggen. Als dat gedeeld wordt, dan stel ik voor dat we, ik denk in overleg met de Griffie en ook in overleg met de organisatie, kijken hoe dat het beste kan en wat daar het meest geschikte moment voor zou zijn. Is dat ook een afspraak? Dan plannen we dat een keer in oudkomer de voorraadagenda? Akkoord.

Gedeputeerde Housmans: Voorzitter, ik had wel de toevoeging gedaan **[onverstaanbaar 3:26:28]** incompleet met de appreciaties die door de VNG, IPO en de Nederlandse Omgevingsdiensten gedaan moeten worden, en zelfs waarschijnlijk de Unie van Waterschappen die daar ook nog bij hoort, want dat geeft wel het totaalbeeld. Anders hebben we sec het rapport dat is gemaakt in opdracht van de staatssecretaris, ter advisering, waar geen appreciaties bijzitten van de partijen die het aangaat. En dat was de suggestie die ik deed.

De voorzitter: Maar dat was ook de reden waarom ik zei 'in afstemming met de organisatie het juiste moment bepalen', zodat we ook alle informatie op dat moment op tafel hebben liggen. En ik begrijp dat daar ook mandaat van de commissie voor is om dat zo te doen. Dan spreken we dat zo af. Mijnheer Van den Beucken nog?

LOKAAL-LIMBURG (Van den Beucken): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik begrijp dat er een eind aan gebreed moet worden, maar ik had eigenlijk nog tweeënhalve vraag openstaan, want één vraag is een beetje verweven in de antwoorden, maar ik wil wel zo aardig zijn om die schriftelijk te versturen.

De voorzitter: Dat kan altijd. En dan zullen wij er in ieder geval op toezien dat u ook antwoord daarop krijgt en uiteraard een afschrift aan de rest van de commissie. Dan zijn we nu aan de schorsing van de Ruimte, Landbouw en Natuur –11 03 2021 (Openbare vergadering)

Statencommissie

Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)

vergadering. Gezien het na 21:00 uur is, kunt u als u wilt de formulieren ontvangen die u nodig heeft omdat u de avondklok overschrijdt. Voor degene die dat nog niet gedaan heeft: u moet beide formulieren gewoon zelf invullen, en dan bij u hebben; en mocht u onderweg worden aangehouden, u bent als Statenlid gewoon gelegitimeerd om de avondklok te overschrijden ten behoeve van uw activiteiten voor deze Staten. En dan zie ik u of uw collega's morgenmiddag om 13:00 uur weer terug. En slaap lekker. En rijd voorzichtig.

Vastgesteld in de vergadering van 28 mei 2021,

De commissiegriffier,

De voorzitter,

Van Birgelen-Droog

Depondt-Olivers